

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek) Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Sörárpakiállítás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a *Köztelek* nagytermében rendezendő *sörárpakiállítás* ünnepélyes megnyitása **október hó 3-án d. e. 10 órakor** fog megtörténni.

Érdeklődők már október hó 1-től kezdve megtekinthetik a kiállítást, amely október hó 10-ig naponta d. e. 9 órától estig nyitva lesz.

A rendező-bizottság.

Nemzetközi vetőgépversenly.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központja, a Komárommegyei gazdasági egyesülettel karöltve és a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter ur támogatásával **1897. október hó 1-én nemzetközi vetőgépversenlyt rendez a kishéri ménésuradalom területén.**

A bíráló bizottság szeptember hó 30-án kezdi meg működését, mely alkalommal csak a bizottság tagjai lehetnek a gépeknél jelen.

A rendező-bizottság.

Hizott állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi december hó 11., 12., 13-ik napján díjazással egybekötött **hizott állatvásárt** rendez *Budapest*en, a székesfővárosi marhavásártér istállóiban.

A hizott állatvásárt a földművelésügyi m. kir. miniszter ö nm. támogatásával az OMGE., mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szö-

vetségének központja, a székesfőváros hatósága, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátók Szövetkezete, a magyar cukorgyárosok országos egyesülete, a mézárások és a hentesek ipartestülete, valamint a kőbányai sertéskereskedelmi csarnokkal együttesen rendezik.

A hizott állatvásárra felhozható: *hizott szarvasmarha, juh, sertés és hizott baromfi.* Az állatok díjazására állami, városi, egyesületi és egyéb díjak állanak rendelkezésre.

A vásáron résztvenni szándékozók **bejelentéseiket november hó 1-ig** küldhetik be az OMGE. titkári hivatalához, mely az érdeklődőknek levélbeli megkeresésre a *vásár tervzetét és a szükséges bejelentési íveket* megküldi.

A rendező-bizottság.

Budapesti állatvásár.

Az utóbbi időben a sajtóban ismét sokat foglalkoznak a budapesti állatvásárokkal és a vásártérrel. Kétségtelen az, hogy a budapesti állatvásár hazai mezőgazdaságunk szempontjából elsőrangú érdeklődést érdemel nemcsak azért, mert az országnak ez a piacza látja el a legnagyobb állatfogyasztó központot: a fővárost, hanem mert ez az egyedüli vásár, a mely a jobb minőségű hazai szarvasmarhánk kiviteli értékesítésének forgalmi gócpontját képezi; ezenkívül azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a budapesti állatvásártér a vágásra szánt állatokon kívül a fejősteheneknek és az igásmarhának is hazánkban egyik legnagyobb értékesítési gócpontját képezvén, nagyon megérdemli, hogy a mezőgazdasági körök a vásár helyzetével behatóan foglalkozzanak, észrevételeiket, kívánságaikat, javaslataikat megtegyék, hogy ezen intézmény úgy a főváros élelmezése szempontjából,

valamint a gazdák érdekében is teljes mértékben megfelelően feladatának.

A budapesti központi marhavásártér és közvágóhid 1876-ban nyitott meg. Ezen idő alatt a vásártér forgalma, amely szarvasmarhákra, juhokra és borjúkra terjed ki, megkétszereződött, bizonyítván ezzel nemcsak a főváros ez idő alatt elért fejlődését, hanem egyúttal azt is, hogy egy jól szervezett központi vásártérnek a természetes fejlődéséhez Budapesten a szükséges feltételek megvannak. Mert az bizonyos, hogy Budapesten a vásár fejlődése elsősorban a kedvező természetes viszonyoknak köszönhető és csak másodsorban a vásár fejlesztésére tett intézkedéseknek, a melyeknek bizony eddig sok hiányuk volt.

A vásártér eredetileg nagyon primitív berendezésekkel bírt, legnagyobb részét nyitott korlátokkal és csak földalappal, minek következtében az állatok a zordabb időjárásakor az idő viszonyosságainak voltak kitéve, másrészt pedig a helyiségek megfelelő padlózása, illetve kikövezésének hiánya miatt a tisztaság és a kitérő ragadóbetegségek esetén a fertőtlenítés csak igen hiányosan volt elérhető.

Ebben a tekintetben azonban a főváros intéző köreit elismeréssel kell illetnünk, mert a vásár forgalmának emelkedése folytán szükséges bővítéseket elég bőkezűen létesítette, istállókat épített, földt csarnokot létesített, a tisztaság elérése végett a csarnokokat köveztetési és csatornázattja, ezenkívül éppen most van munkában a vásártér kibővítése tágas, valóban czélszerű új istállók építésével, végül a vásár forgalmának megkönnyí-

T. cz.

Szükségletünk **jól sikerült vetőmagvakban,** mint herefajok, mák-, baltaczim-, vadrepce-, len-, gomborka- és takarmányfűmagvakban **jelentékeny.** Kérjük a t. cz. gazdaközönséget ezekből czimünkre **hű mintákat** küldeni, melyekre előnyös ajánlattal készséggel szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Mai számunk 16 oldal.

tése és olcsóbbá tétele végett a vásárpénztár életbeléptetése is a legközelebbi jövő egyik czélszerű intézkedését képezi. Ezekhez járul az, hogy a vásártér állategészségügyi szolgálata nemcsak kielégítő, hanem sok tekintetben mintaszerű, és feltétlen elismeréssel kell kiemelni azt, hogy az állategészségügyi szakközégek javaslatait és intézkedéseit a fővárosi intéző körök ellenmondás nélkül teljesítik, ami elvégre is egy ily nagy vásártér forgalma biztosításának első feltétele. Mindent összevéve bátran elmondható, hogy a budapesti állatvásártér a helyiségek, az állategészségügyi szolgálat, a vásárrendtartás szempontjából kívánni valót nem hágy és a most folyó építkezések és berendezések befejeztével egyike lesz a legjobban berendezett és legtágasabb európai állatvásároknak.

Egyetlen hibája mégis van, amelyen segíteni okvetlenül kell és hisszük, hogy a főváros, amely eddig is oly nagy áldozatokat hozott ezen vásártér fejlesztésére, ezeket az áldozatokat e hiány további fentartásával kockáztatni nem fogja, annál kevésbé, mert ezen hiány kiküszöbölése sem nagy munkával, sem nagy költséggel egybekötve nem lesz.

Az egész vásártérnek u. i. csak egy lerakója és egy felrakója van. Ez a körülmény igen nagy veszedelemnek teheti ki az egész budapesti állatforgalmat, ha minden elővigyázat dacára ott valami ragadós betegség ütne ki az állatok között, vagy ha a vásártérre ragadósbeteg állatok kerülnek. Ma ugyanis a vágó- és az u. n. gazdasági haszonmarha, tehát a fejőstehenek és az igásökrök is egyazon rakodón rakatnak le és egyazon rakodón rakatnak fel, ha a budapesti vásárról vidékre, vagy a külföldre szállítatnak. Ha valamely beteg állatot a rakodón kiraknak, az állatorvosok ugyan rögtön visszarakják a kocsiba és származási helyükre visszaküldik, a rakodót fertőtlenítik, de ez azért nem zárja ki azt, hogy a rakodón fertőző anyag ne maradjon, ami azután az egészséges állatokat betegé teszi, amelyek azután vagy a vásártéren megbetegednek, vagy a lappangás ideje alatt azt a vásártéren észre nem veszik ugyan, de elszállítva onnét, új rendeltetési helyükön út ki rajtuk a betegség, fertőztetvén esetleg az ottani egész állatállományt. A vágómarhánál ez nem volna nagy baj, mert az amugy is rögtön fogyasztásra kerül és pedig leginkább a fővárosban, a gazdasági haszonmarhánál ez azonban már óriási veszélyt rejt magában és pedig nem pusztán a megbetegedett állat tulajdonosa, hanem a köztenyésztés szempontjából is, mert az a budapesti vásárról kikerülő állatoktól folytonosan a fertőzés veszélyének lehet kitéve. Különös figyelmet érdemel ez a körülmény azért, mert a budapesti vásár képezi a megbízhatatlan állategészségügyi szolgálattal és kedvezőtlen állategészségügygyel bíró Szerbia marhaállományának főpiacját. Igaz, hogy a vásártér intézősége, az egy rakodón

lehetőleg elkülöníti a hazai és a szerbiai marhát, amely különben is a vásárra került előtt 48 óráig vesztégár alatt van és ami emberi munkától és fáradtságtól kitellik, az valóban meg is történik a fertőzés veszélyének elkerülésére, azonban az emberi intézkedések tökéletlensége a fertőzést még a legnagyobb elővigyázat mellett sem zárja ki.

A szerb marha behozatala a főváros élelmezése szempontjából, sajnos, ma még szükséges. Először a szerb marha igen olcsó, amelylyel a hazai termelés alig versenyezhet, ezért a budapesti mészárosok előszeretettel vásárolják annál inkább, mert fogyasztóközönségünknek izlése nem tesz különbséget a jobb minőségű magyar és a silányabb minőségű szerb marha között. Emellett a szerbek nem lecsigázott mustraökröket, hanem legtöbbnyire fiatalabb feljavított marhát hoznak, amelyeket a mészárosok is szívesebben vesznek, mivel azoknak vágási eredménye jobb, mint a mustra hizlalt magyar ökrök vágási eredménye. Végül a szerb állatbehozatal biztosítja ma egyedül a fogyasztás állandó keresletét, mert a szerb behozatal egész évben egyforma, míg a magyar hizlalók a hizlálást az évnék csak bizonyos évszakában (télen) teljesítvén, tavasszal sok marhát hoznak a piacra, nyáron és őszszel pedig alig kerül javított marha ide. Erre a rendszertelen felhozatalra a budapesti fogyasztás pedig nem támaszkodhatik. Bármennyire károsnak kell is tartanunk hazai állattenyésztésünkre a szerb marha behozatalát, addig, amíg az a megfelelő állategészségügyi felügyelet mellett hazai állatállományunk fertőzésének veszélye nélkül történik, a főváros élelmezése szempontjából szükséges, de épen mivel a dolog így áll, a fővárosnak amidőn a szerb marha behozatala egyedül az ő érdekét képezi, arra kell törekednie, hogy az állatvásár czélszerű és megfelelő berendezésével a hazai marhaállomány betegségekkel való fertőzésének veszélyét teljesen kizárja. Ezért okvetlenül meg kell kívánni azt, hogy a főváros az állatvásártéren legalább két rakodót létesítsen, amelyek egyike tisztán a szerbmarha kirakására, a másika pedig a hazai gazdasági marha részére szolgáljon, hogy a kétféle marha a kirakásnál elkülönítvén, a hazai marhának fertőzése teljesen kizárt legyen.

A másik körülmény, amely a fertőzés veszélyét a vásártérnek bármily czélszerű és megfelelő berendezése mellett is állandóan fentartja, már nem a vásártér, illetőleg a főváros hatáskörébe esik. És ez a vasuti kocsik fertőtlenítése. Ebben a tekintetben a legbotrányosabb állapotok uralkodnak. A vasuti kocsik fertőtlenítését az államvasutak saját kezelésükben teljesítik olyformán, hogy a budapesti vásárra hozott állatok szállítókosijait a ferencvárosi állomás fertőtleníti, minden kocsi után egy bizonyos összeg javadalmazás-

ban részesülvén. A fertőtlenítés egy vasuti altiszt felügyelete alatt, szakértő egyén hozzájárulása nélkül, meleg vízzel való lemosás és karbololdattal való befecskendezéssel történik. A fertőtlenítés így nem ér semmit és az esetleg beteg állatokat hozott kocsiban benmarad a fertőzőanyag, amely a kocsiban elszállítás végett rakott állatokat bizonyosan befertőzteti és így tulajdonképpen a vasuti kocsik terjesztik a ragadós állatbetegségeket. De különben is a fertőtlenítésre használt karbol szaga a kocsikban benmaradván, az ily kocsikba rakott egyéb árut, különösen húst teljesen élvezhetetlenné teszi, amint azt a budapesti vágóhidra szállított husküldemények igazolják, melyekből sokszor éppen amiatt kell elkobozni, mert a karbol szaga miatt a közlelmezésre nem használhatók.

Az állatvásár egyik részét a konzum sertésvásár képezi. Ez jelenleg a ferencvárosi régi petroleumrakodón van elhelyezve. Az egész konzumvásár oly primitív berendezésű, szűk, czélszerűtlen, hogy csak az vigasztal, hogy ez az állapot nem soká fog tartani, mert az új konzumvásár és sertésvágóhid tervei már készen és elfogadva levén, az igazán czélszerű és megfelelő új vásár megnyitása nem sokáig fog késni.

A fővárosnak áldozatkészségét és törekvését a budapesti állatvásártér czélszerű berendezése érdekében, feltétlenül el kell ismernünk, de egyuttal kötelességünk volt reámutatni a hibákra is, melyek kiküszöbölése egyrészt a főváros, másrészt az államvasutak kötelességét képezik. És ezt a magyar állattenyésztőközönség, amely a szerb marha behozatalával egyedül a főváros érdekei miatt amugy is fölötte sújtva van, méltán elvárhatja, hogy így legalább a két rossz közül a kisebbik jusson osztályrészül.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Takarmánytök etetése fejős tehennel.

(Felelet a 412. sz. kérdésre.)

Sokan élnek gazdáink közül azon hitben, hogy a takarmánytök a tejelő tehéneknek ártalmára van s a tejjhozamot apasztja. Pedig e téves hit azonnal megszűnik, ha a tehennel a takarmánytök etetéssel próbát teszünk.

A közölt kérdésre kimerítő választ akarván adni, kérdéstevőt sietek megnyugtanni, hogy tak. tököt etethet jó eredménnyel, de hogy ezzel a tehének tejelőképesége javulna s hat-e a tak. tök annak fokozására, oly kérdés, mely igen sok mellékkörülménytől függ s nagyon határoz e tekintetben az, mit kaptak tehenei megelőzőleg.

Tejelő tehennél lényeges dolog a takarmány oly összeállítása, mely a tejjhozamra nézve minden esetben jó befolyást gyakorol. A kérdés teljes megvilágítására az alábbiakat közölhetem, hol a tak. tök etetése szintén a keretben foglaltatik s a czél ezen beosztással arra irányult, hogy teheneink egész éven át lehetőleg egyformán és jól tejljenek.

A kezelés alatt birtokon 30 dbból álló szimmenthali fajtisza tehénészetben a takar-

mány
át.
beosz
látni,
haszn
teher
közve
és d
azon

bönke

jórét

el, ho
nyisé
menn
május

zöld
mány
az u
lucze
répát
répa
fokoz
javára
henek
nát k
hogy e
legyer

folyta
mas
már e
kezdé
talált
napo
adhat
már e
tosan
fentar
get k

letüm
vetés
addig
megk
gyobl
etetni

répár
módo

tésere
héju
jobb,
barna

szerű
s azo
tökre

dició
forma
semu
tehen
lucze

nak
akarj
korpa
adag

hiszi
egyfo
gyako
hogy

14

mányozást következőleg osztottam be egy éven át. (Azért közlöm az egy éven át eszközölt beosztást, hogy kérdéstevőnek alkalma legyen látni, hol és mikor vehető be a tak. tök leg-hasznosabban. Megjegyzem továbbá, hogy teheneim legelőre csakis azért hajtattak ki, közvetlen az istálló mellé, hogy naponta d. e. és d. u. a szükséges testmozgást megtegyék s azonkívül friss, tiszta levegőt kapjanak.)

Kaptak tehát teheneink naponta és darabonként:

- 1 kg. Tengeridarát összekeverve.
- 1 kg. Buzakorpát összekeverve.
- 8 kg. Szénát (Luczerna-bükköny- here v. jórétiszéna.)
- 20 kg. Tak. répát.

A takarmányrépával évente úgy jártam el, hogy az egész május 18—20-ig kellő mennyiségben készletben legyen, s így a fenti mennyiséget adagoltam okt. 8—10-től egész május 18—20-ig.

Mielőtt a répám elfogyott volna, már a zöld luczerna kasza alá került, s hogy a takarmányváltoztatást a tehének meg ne érezzék, az utolsó 7—9 napon át felvettem a zöldluczernát, és pedig oly mértékben, amint a répát apasztottam. Az első napokban 15 kg. répa mellé vettem 5 kg. zöldluczernát, s így fokozatosan apasztottam a répát a zöldluczerna javára, úgy hogy mire a répa elfogyott a tehének naponta darabonként 25 kg. zöldluczernát kaptak, összekeverve a száraztakarmánnyal, hogy a zöldluczerna vehemenszija ellensúlyozva legyen.

A takarmányozás ezután zöldluczernával folytatódik, míg a takarmánytök etetésre alkalmas lesz, s rendes időjárás és vetés mellett már augusztus közepén, de még előbb is megkezdhető az etetés. Mihelyt annyi érett tököt találtam, hogy az állatok létszámához mérten naponta és darabonként 5 kg. takarmánytök adható, azonnal megkezdtem az etetést. Most már a zöldluczerna apadt naponta és fokozatosan úgy, hogy a száraztakarmány (8 kg.) fentartásával a tehének a következő mennyiséget kapták darabonként és naponta:

- 1 kg. tengeridára keverve,
- 1 kg. buzakorpa keverve,
- 8 kg. széna,
- 25 kg. takarmánytök.

Igy folytatjuk addig, míg a tak. tök készletünk tart, s már tavasszal akként kell a vetésnél gondoskodni, hogy a készlet legalább addig elegendő legyen, míg a répa etetése megkezdhető. Ha esetleg a tökkészlet nagyobb, lehet azt késő őszig, a fagyok beálltáig etetni.

Ha készletünk fogytán van, az átmenetet répara vagy másféle takarmányra a már leirt módon végezzük.

Tehenek s egyáltalán szarvasmarhák etetésére ajánlatos termelni a zöldhúsú, puha héjú takarmánytöket, mely e célra sokkal jobb, mint a közönséges sárga vagy zöldsbarna héjú kemény húsú tak. tök.

A takarmánytök előkészítése igen egyszerű, s a közönséges répavággal szelhető, s azonnal adagolható. Én a répara és tak. tökre a darakeveréket mindig ráhintettem.

Ily beosztás mellett teheneim kitűnő kondícióban voltak, s a tejhozam időről-időre egyforma maradt. A takarmánytök etetésének semminemű káros hatását nem észleltem, sőt teheneim épp oly jól tejtettek, mint a répa vagy luczernaetetés idején.

Tájékoztásul megjegyzem még, hogy vannak oly tehének is, melyek a tak. tököt nem akarják enni, de türelmes eljárással, a tökre korpa és dara hintésével, kevés mennyiség adagolásával rá lehet ezeket is szoktatni.

Hogy egy tehenészetben, mint azt sokan hiszik és óhajtják, a tejmennyiség napról-napra egyforma legyen, oly naiv kívánság, mit a gyakorlat sohasem fog igazolni. Nem mondom, hogy 30—50% apadás normális állapot, de 14 évi gyakorlatom alatt számtalan esetben

láttam, hogy csekély eltérés a legodosabb utánjárás mellett is előfordul. Nagyon természetes, hisz a változó időjárás, hideg szelek, a nyári hőség a sok légygel, továbbá az egyes teheneknél a vemhes állapot előhaladása mind oly okok, melyek lényegtelen, 2—3 liter, sőt 8—10 liter eltérést idézhetnek elő s ezekkel a gazdának számolni is kell s ily csekély különbség felett ott, ahol naponként 30—40 darab tehenet kétszer vagy háromszor fejnek, csakis a laikusok tüprenkedhetnek. Pál Miklós.

LÓTENYÉSZTÉS.

Észleletek Magyarország lótenyésztéséről.

Magyarország lótenyésztése nem megvetendő jövedelemforrása a magyar gazdának, ha azt okszerűen és körültekintéssel üzi. A magyar lovak kitartás, mozgás és tetszetős testalkatuknál fogva úgy nyerges, mint kocsi-lovaknak alkalmasak és keresettek.

Az állam az által, hogy ménesintézeteket tart fenn, és egyéves ménesikókat vásárol alkalmas apamének felnevelése céljából, nagy áldozatokat hoz a mezőgazdaság e fontos ágának és daczára ennek, sajnos, még mindig hiány mutatkozik az elegendő számú jó fedező ménnek tekintetében.

Az állam a legnagyobb szigorral jár el az apamének megválasztásánál és kizár a tenyésztésből minden oly mént, amely átörökítő hibával bír, sőt ujabban miután havivakság terjedése észleltetett, utasítás adatott ki, hogy minden állami apamének szemét évenként többször, de különösen a fedeztetési idény előtt szemtükkörrel megvizsgálják, hogy eme örökítő szembaj ezen uton való terjedésének eleje vetéssék.

Igen kívánatos volna tehát, hogy a tenyésztők is támogassák az államnak ezen törekvését és a hibás, főleg pedig azon kanczákat, melyek előhaladott időségi szemgyulladás következtében megvakultak, a tenyésztésből kizárják. Hogy valamely kancza a fentebb említett szemgyulladás, vagy más behatás következtében vakult-e meg, azt minden, még kevésbé tapasztalt állatorvos is egész biztonságdal megállapíthatja, és meg vagyok győződve, hogy lovatások alkalmával a lovatató bizottságokhoz beosztott állatorvosok a tenyésztők azon kérelmének, hogy kanczáik szemét vizsgálják meg, annál inkább is eleget fognak tenni, mert tekintve állásukat a hadseregben, a megvizsgálás által ennek is indirekte nagy szolgálatot tesznek.

Evente bő alkalmas nyílik igen sok ménesben megfordulni és tapasztalni, hogy a legtöbb kistenyésztésben időségi szemgyulladás következtében megvakult kanczák tenyésztésre használatnak, ennek természetes következménye, hogy az ily anyakanczáktól származó csikók előbb utóbb megvakulnak, sőt láttam esetet, midőn ily kancza csikója az egyik szemére már vakon született. A nagyobb tapasztaltabb és hirnevesebb tenyésztő kinos igyekezettel törekszik ily kanczákat, ha ilyenek előfordulnak tenyésztésben, eltávolítani, még pedig nem annyira materiális, mint inkább a tenyésztés hírnevét veszélyeztető okokból ne-hogy azon hirbe jöjjön, hogy méneséből származó lovak megvakulnak.

Ha vesszük, hogy ily megvakult ló, ha még oly szép is, valóságos értékének $\frac{1}{3}$ vagy $\frac{1}{4}$ -re süllyed, és többnyire még ily ár mellett is bajos tudni rajta, ellenben a kiadások ugyanolyanok, mint egy egészséges állatnál, úgy kivüláglik, hogy a csikónevelés ily anyakanczák után a tenyésztőre nézve anyagi hátránnyal jár. Sok kisebb tenyésztő főleg azonban a kis gazda, sajnos, igen kevés sulyt fektet ezen szembetegség átörökítő voltára, vagy egyáltalán

lában hitelt sem ad ily lehetőségnek és azért van az, hogy e betegség többnyire átörökítés folytán terjed, habár nem zárkozom el azon tény elől sem, mintha a baj egyes esetekben más, — eddig még eléggé nem ismert — okoknál fogva is létre ne jöjjön.

E tekintetben ismét csak az állam segíthet nagyot egy egyszerű és mindenestre hathatós móddal. Az állategészségügyi közegek előrelátható államosítása által ez majdnem anyagi áldozatok nélkül volna keresztülvihető, még pedig következőleg: Az állami állatorvosok arra volnának utasítandók, hogy évente februárius hóban, tehát fedeztetés előtt, az összes kanczaállomány szemét községenként megvizsgálják és előhaladott havi vakságban szenvedő s így a szemekben kóros elváltozásokat mutató anyakanczákat tenyésztésre „alkalmatlan”-nak nyilvánítsák, minden egészséges kanczának pedig egy már előre nyomtatott bizonyítványt állítsanak ki, melybe csak a tulajdonos nevét és a kancza azonosságát feltüntető személyleírást kellene bevezetni és csak ezen bizonyítvány alapján fedeztetetne a méneskatona, míg ellenben a bizonyítvány nélkül elővezetett kanczákat tekintet nélkül vissza kellene utasítani. Hasonlóképp megvizsgálandók volnának a ménlepel állatorvosa által azon tenyésztők kanczái is, kik az államtól apaméneket vesznek bérbe, hogy eleje vetéssék azon szemrehányásnak, mintha az apamén örökítette volna át a betegséget. Ily módon, ha nem is lehetne teljesen megszüntetni a bajt, mert egyes esetek mégis elő fognak fordulni, de legalább korlátozni lehetne azt és ezáltal a kisebb vagy kevésbé tapasztalt tenyésztőn nagyban segítve volna, amennyiben vak ló helyett egészségeset vihetne a vásárra, miáltal bevételük is kedvezőbb alakulnának.

Tekintetbe véve továbbá azon körülményt, hogy a cs. és kir. csikótelepek felállítására által a tenyésztő csikóit ezután már 3 éves korában adhatja el a hadsereg részére majdnem ugyanazon árban, mint azelőtt egy 4—5 éves lovat, úgy kitűnik, mily nagy előny kínálkozik ezáltal a tenyésztőnek, mert hiszen egészen nyers, még ki nem abrakolt, csak legelőkondícióban levő lovat egy évvel előbb adhatja el, miáltal elesik azon kockázat is, ami egy évi neveléssel és a betanítással jár.

Hogy a tenyésztőnek, főleg azonban a kistenyésztőnek és gazdának a kincstárral mint vevővel számolni kell, már abból is kitűnik, hogy évente 28,000 darabra előirányzott és Magyarországból értékesített loanyagból 11—12,000 darab a hadsereg részére vásároltatik. Különben pedig a lovatató bizottságokba beosztott állatorvosok szemvizsgálatoknál a legnagyobb szigorral kötelesek eljárni, hogy elejét vegyék a hadsereg és a csikótelepek részére vásárolt lovak megvakulásának s a kincstárt ily megvakult lovak által keletkezett kártól megóvják.

Igen kívánatos volna tehát, hogy minden lótenyésztő kanczái szemét állatorvos által megvizsgáltassa és az átörökítő szembajával bíró kanczákat kérelmetlenül kizárja a tenyésztésből annál is inkább, mivel az állatorvosi tudomány haladása folytán oly eszköz — szemtükkör — adatott az állatorvos kezébe, melynek segítségével még a legesekelebb beteg elváltozásokat is megállapíthatja a szemben és oly lovakat, melyek a tapasztalatlan előtt még teljesen épeknek tűnnek fel, a kincstár részéről való megvételből kizárhatja, sőt ki is kell, hogy zárja.

Az egyes tenyésztetek alkalmas anyakanczákban szenvedő hiányát a tenyésztők aránylag könnyen és olcsón fedezhetik évente a nagygyakorlatok után történő s minden hadtestparancsnokságnál kiselejtezésre kerülő katonalovak beszerzése által, mely lóeladás idején közöltetni szokott a lapokban.

Hogy az ily kanczák még mennyire alkalmasak a tenyésztésre, arról könnyen meggyőződhettem egy tenyésztő kísérlete által. Ezen tenyésztő ugyanis ezelőtt két évvel ajánlatomra 9 darab ily kanczát vásárolt, mely kanczák közül már az első évben 8 darab után nyert csikót és az idén ismét 8 darab vemhes. Hogy ezen kísérletet minőségileg is kedvező eredmény kíséri, legjobban mutatja az, hogy ezen csikók kivétel nélkül szabályos testalkatúak és esontozatúak. Nem tartom jelentőség nélkülinek még azt is megjegyezni, hogy ezen kiselejtezett lovak között sok oly kancza található, amely az ország legjobb tenyésztéséből származik és annak idején a cs. és kir. csikótelep részére vásároltatott és melynek származása az ezredknél megőrzött igazolvány által kimutatható; ily módon a tenyésztők eféle kanczák megvásárlása által nemcsak igen olcsó, hanem testalkatra nézve korrekt, képességüket kipróbált, nemes anyakanczák birtokába juthatnak.

Knaflitsch Mihály,
cs. és kir. állatorvos.

HALÁSZAT.

Rovatvezető: Landgráf János.

Kisebb állóvizeink és tavaink hasznosítása.

II.

A legfontosabb dolog már most tavaink ily módon való hasznosításánál, hogy a tenyésztésre megfelelő fajtájú anyagot szerezzünk be, vagyis olyat, a melyik gyorsan nő s a hus képződése kedvező.

Fontos ez két okból.

Először is, mert éppen a ponytnál óriási eltérések vannak az egyes fajtáknál: 200 percentes különbségek lehetnek köztük az ugyanazon idő alatt való husszaporulatra nézve; csak úgy, mint egyéb állatoknál.

Másodszor, mert egy nyár alatt akarjuk kitűzött célunkat elérni, vagyis tavasztól őszig, így elkerülhetjük a teletetést, tavainkat rendszeresen felújíthatjuk, szóval így jár a dolog a legkevesebb veszéllyel s a legnagyobb nyereséggel.

Biztosítva kell lennünk tehát az iránt, hogy a vízbe helyezett anyagban megvannak az ilyen módon való tenyésztésre a feltételek. Ezért az ivadék beszerzésénél ne kiméljük a költséget s inkább fizessük drágábban a már kipróbált anyagot, inkább veszdünk a távolabbról való szállítással, minthogy vállalatunk sikerét kockáztassuk.

E tekintetben csak azt akarjuk felemlíteni, hogy igen nagy különbség van a folyóbeli „vad” hal s a tógazdaságokban nevelt, kiválógatással folyton tökéletesebbé váló „szelid” ponty között. Az ezredéves országos kiállítás halászati pavillonjában igen szembeötlő volt, hogy a Dunából kihalászott s a tatai tógazdaságban nevelt ponty mennyire más formát mutatott; amaz inkább hosszukás nagyfejű, erős esontu, emez pedig domboru hátu, gömbölyű hasu, kisfejű és háromévesek között nem ritkák a 4 kg.-osak.

Ezt a kitűnő fajt hazánkban már több helyen tenyésztik, így Tatán a gróf Eszterházy-féle hitbizományi uradalmakban, aztán Simon-tornyán (Kaschus Béla, gr. Wimpfen Simon-féle bérlet), Nyír-Baktán (br. Podmaniczky-féle uradalom), Bucsan (Timár László tógazdasága).

Mindenesetre kívánatos, hogy az országban mentől előbb még több rendszeresen tenyésztő tógazdaság létesüljön, hogy a kisebb tavak tulajdonosai könnyű szerrel kaphassanak megbízható jó anyagot.

Amint láttuk, a békás természetű pontynak ezt a legnagyobb eredményt biztosító tenyész-

tése csak lecsapolható tavakban üzhető; ha tehát vizeinknek a lecsapolhatóság feltétele hiányzik, úgy a hasznosítás módján is változtatnunk kell, mert a vízzel borított területen teljes lehalászás nem eszközölhető, ennek a következménye pedig az volna, hogy a bennmaradt nagyobb halak szaporítanának s a túlságos nagyszámu ivadék nagyon rövid idő múlva sem volna képes a tó vízterületén többé elegendő táplálékot kapni; nem nőne tehát, hanem elesenevézne s számbavehető értékkel bíró piaci árú sohasem lenne belőle.

Ilyen körülmények között legcélszerűbb a ragadozó halakkal való benépesítés, ha a vízterület máskülönből megfelelő életfeltételeknek.

A ragadozó halak ugyanis táplálkozásuknál fogva mintegy önmaguk szabályozzák a mindenkor rendelkezésre álló táplálék mennyiségnek megfelelő számot, mert fejlettebb korukban kizárólag hallal élve: az erősebb felfalja a gyengébbet s így míg egyrészt apasztja a táplálékban osztozkodók számát, másrészt kellőképp értékesíti a felfalt apró hal husát a maga hizlalására használván azt.

Legbecselesebb ragadozóink, amely a nem posványos természetű, mélyebb homokos fenekű vizeket szereti: a süllő.

Az ilyen vizek benépesítésére tehát ez a halfaj ajánlható leginkább. A benépesítés maga legegyszerűbben ikrákkal történik, mert a megtermékenyített süllőikra kellő bánásmód mellett több napi szállítást is kibír anélkül, hogy megromlanék.

Az ikra beszerzése pedig részben mesterseges uton történik.*) Tavasszal ugyanis az ivás idején kisebb homokos fenekű tavakba, amelyekben 70–80 cm. víz van, 3–4 pár ikrás és tejes halat boesátanak be. Az anyahal ahelyett, ahová az ikráját le akarja rakni, farkával előbb szépen megtisztítja; ezek a fészkek könnyen felismerhetők. Mihelyt feltűnnek, a vízben nem rothadó gyökérnyalábokat helyeznek rájuk, úgy, hogy a hal ikrája azokra tapad, aztán megvárják, míg a tejes megtermékenyíti azokat; az ivás befejezte után kiszedik a gyökérnyalábokat s ezeket a rajta tapadó ikrákkal együtt csomagolják s szállítják. Rendeltetési helyükre érkezve arra alkalmas kosarakba helyezik, amelyeket a vízbe sülyesztenek. Egy-két hét alatt megtörténik a kikelés s a tó be van népesítve apró süllőporontyval.

Hogy azonban ezek a gyenge porontyok megfelelő biztonságban gyarapodhassanak, a tavat a rendszeres benépesítés előtt alaposan meghalászuk s az esetleg benne élő más ragadozó halaktól megtisztítjuk.

Különös figyelemmel kell lennünk a csuka iránt, mert ez a legveszedelmesebb valamennyi között; ennek okvetlenül ki kell pusztulnia, mert különben a süllő is csak neki válnék táplálékává, különösen a tisztább vízben, ahol nehezebb elrejtőznie.

Az így elkészített tóban aztán aggály nélkül eszközölhető a kiköltés.

A második dolog már most, amire a figyelmünket fordítanunk kell az, hogy a halaknak kellő táplálék álljon rendelkezésükre. Ez a táplálék kezdetben rövid ideig a süllőnél a vízben élő alsóbb rendű állatkákból áll; később azonban, amint említettük, kizárólag hallal él.

Gondoskodnunk kell tehát arról, hogy ebben az u. n. takarmányhalban hiány ne legyen. Legalkalmasabbak erre a célra a különféle keszegfélék, mint amelyek maguk silány minőségűek s így ily módon értékesíthetők legelőnyösebben; de általában valamennyi békés természetű hal szolgálhat táplálékul különösen kisebb korában. Ezek részére, de meg a kisebb süllőivadék részére is gondoskodnunk kell aztán a vízi alsóbbrendű rákfélék gyara-

*) Lásd a „Köztelek” 1895. évi folyamában: „A fogassüllő ikrák gyűjtése és költése.”

pitásáról. Miután a tavak le nem csapolhatók, hiányzik a legfőbb eszköz, amelylyel ezek nagyobb mértékű fejlődését előmozdíthatók; de itt, amint már tudjuk, nincs is arra oly szükség, mint a pontytenyésztésnél, mert csak kisebb halakat akarunk velük táplálni. Elegendő ha a víz szélein sekélyebb tócskákat állítunk elő rekesztéssel vagy árkolással, úgy, hogy a nagy tóval összeköttetésben álljanak; ezekbe aztán jó trágyát helyezni, vagy trágyalevet eresztetni. Nagyon ajánlatos aztán a partszélen, különösen ahol menedékesebb, fűzfákat, vagy egyéb bokrokat ültetni. Mindaz nagyon kevesbe kerül s nagy mértékben járul a halaszvíz javításához s ezzel a végső eredmény fokozásához.

Igen nagy előny általában a csapolható tavaknál, ha legalább sülyeszthető a vízszintük némileg téliire. Mindjárt meg kell azonban jegyeznünk, hogy a víznek helyenként még mindig elegendő mélynek kell maradnia — 1.5–2.0 m. — hogy a bentlevő halak veszély nélkül kitelelhessenek. A vízszint sülyesztése folytán szárazon maradnak télen át a partszélék s így tavasszal, ha ismét víz alá kerülnek, bőven fejlődik rajtuk az apró hal tápláléka.

Ha le nem csapolható vizeink a süllőnek, ennek a kiváló halnak tenyésztésére nem alkalmasak, nevezetesen, ha zsupos fenekűek, mocsaras jellegűek, vizinövényekkel benöttek, akkor legcélszerűbb azoknak, vegyesen való benépesítése békés természetű és ragadozó halakkal. Ez utóbbiak közül a fenti viszonyok között a csuka jöhet legfőképp figyelembe. Magában ezzel a hallal nem ajánlható a benépesítés; husának jóságá nem áll arányban rendkívüli falánságával, amelyet kielégíteni csak nagyon sok táplálékkal volna lehetséges. A csukat csak azért helyezzük a tóba, hogy a békés természetűek számát a fent adott értelemben kellőképp szabályozza; ő maga aztán a halászatnak, mint mellékjáruléka szerepel.

A békés természetűek közül már most az ilyen tavakban, a hol nem tudjuk az egy fajnak leginkább megfelelő állapotát előteremteni, többfélélt nevelünk. A kiválasztásnál irányadó, hogy a tenyésztési szándékolt fajták ne legyenek nagyon kényes természetűek s hogy táplálék dolgában mentől kevesebb konkurrencziát csináljanak egymásnak.

Elsősorban a pontyval próbálkozunk, amelyiket annál inkább fogunk kizárólagos és főhalnak tartani, mentől jobban megfelel neki a víz, vagyis mentől kevesebb posványos természetű, mellette aztán ne tartunk csak növényevőket; ilyenek a piros szemű kele (Sardinus erythrophthalmus) a veresszárnyu konczék (Lenciscus rutilus) és a domolykó (Squalius dobula). Minden körülmények között távol kell tartani a pontyos tavaktól a kárászt, (Carassius vulgáris) és a dévér keszeget (Abramis Brama), mert teljesen ugyanaz a táplálékuk, a mi a ponty, értékben pedig sokkal alantabb állanak nálánál, az előbbivel meg azonkívül igen könnyen kereszteszödnek is.

Ha a víz posványosabb természetű, akkor jól teszszük, ha a pontyt kizárólagosságáról lemondunk s mellé veszszük a czompót (Tinka vulgáris) is, a mely kevésbé kényes volta és jó husa mellett egészen jól értékesíti az olyan vízterületeket, amelyek a pontynak már meg nem felelnek.

Ha aztán még rosszabbak vizeink, nevezetesen kevés friss vizet kapó tőzeges mocsarak, vagy egészen mocsár jellegűek, akkor a kárász van helyén, amelyik még ilyen körülmények között is megél, szaporodik és gyarapodik.

Vizeink ily módon való hasznosítása mellett aztán ügyelnünk kell, hogy lehetőleg a kiválasztott fajtahalakat neveljük. A nem odaválókat kérelhetlenül pusztítsuk el: meg kell gyomlálnunk a vizeket és csak úgy, mint a termőföldet, hogy a haszontalan gaz el ne ölje a hasznos terményt!

A termelt anyagnak a kihalászá a tulajdonképi lehalászás, az ilyen le nem csapol-

ható tavakban évenként történhet őszzsel vagy tavaszkor aszerint, amint az értékesítés kedvezőbb. Őszszel azonban azért jobb halászni, mert a kitéléssel járó esetleges veszteségek kikerülhetők. A lehalászásnál eszközölhető leg- alaposabban a *gyomlálás* is; természetesen, hogy a tenyésztett anyagból csak a piaci árúvá kifejlődött példányokat vesszük ki, a többiek pedig visszabocsátjuk. A benépesítés után körülbelül 4 év múlva, amely idő alatt a halak rendszeresen ivaréretté fejlődnek, kezd aztán a víz rendes jövedelmet hozni.

Az elmondottakban talán sikerült némi tájékoztatást adnunk arra nézve, hogy a vagyoni különböző természetű kisebb állóvizeinkben hogyan tudjuk a halászatot *okszzerűen* üzni. Kiválaszthatjuk az adott állapotoknak leginkább megfelelő halfajt s gondoskodunk arról, hogy az se a maga tulszaporodása folytán el ne csenevészsen, se idegen anyag el ne öljje. Igen könnyen belátható azonban, hogy a mint már e sorok elején is jeleztük, hogy valamely vízterület jövedelmezősége az ilyen értelemben vett okszerű üzemével, nem mindig van kimerítve, nem pedig akkor, amikor az adott viszonyok változtatásával, vizeink minőségét javíthatjuk.

Mentől alkalmasabbá tudjuk tenni vizünket becses s keresett halfajta rendszeres tenyésztésére, annál nagyobb jövedelemre számíthatunk. A javítás legfőbb módja pedig abban áll, hogy mentől jobb lecsapolást érthessünk el.

A határozott számítást ennek alapján tehát mindenki megteheti.

Természetes, ha ipari célra szolgáló pl. malomtöről van szó s a téli üzemre szükség van, akkor meg kell elégednünk azzal, hogy ennek a körülménynek figyelembevételével hasznosítsuk tavunkat; épp úgy, ha a lecsapolás akár technikai, akár egyéb okokból nem lehetséges.

Ha azonban megvan a lehetősége az erre a célra szolgáló munkáknak, ne sokat habozzunk. *Olyan az állandóan víz alatt álló és lecsapolással művelt vízterület jövedelmének aránya, mint a vad legelő s jó szántóföld hozamáé.* Ha tehát azt a bizonyos számítást lelkiismeretesen végezzük, szerény véleményem szerint alig lehetséges, hogy a mérleg valamikor az u. n. régi rendszer javára billenjen s a ki komolyan akarja vizeit értékesíteni, bizony át fogja alakítani régi halastavait és természetes vízmedencéit *okszzerűen* kezelt mesterséges halastavakká. *Répassy Miklós.*

A gazdasági egyletek és a biztosítás.

A „Köztelek” f. évi július hó 24-iki számában egy „békési gazda” a „Gazd. egyleteknek adott prémiumok” című cikkében erős támadást intéz úgy a nyújtott prémiumok, mint — és leginkább az „Első magyar ált. bizt. társaság” ellen s okoskodásában azon végeredményre jut, hogy a biztosítási intézmény népszerűsítésére nem valami sikeres tényező a gazd. egyletek szövetkezése a biztosító társulatokkal, mely állítását azzal igyekszik igazolni, hogy például az alföldi gazd. egyletek közül, a békésmegyei gazd. egylettel szerződési viszonyban álló „Első magyar ált. bizt. társaság” által számított díjtételek, nemhogy kedvezményt nyújtanának az egylet tagjainak, de sőt még hátrányukra szolgál, mert dacára az egyleti tagság címén nyújtott látszólagos kedvezményeknek, az „Első magyar” díjai mégis a legmagasabbak.

Ha a czikkező békési gazda közleményének megírása előtt annyi fáradságot vett volna magának, hogy Gazd. egyletünk 1888-iki évkönyvében közölt s az „Első magyar ált. bizt. társasággal” megújított s még ma is érvényben álló szerződést átnézte volna, meggyőző-

dést szerezhet vala magának arról, hogy az általa közölt díjtételek ma már nem állnak érvényben, mert a hivatolt szerződés 3. §-a szerint már tíz évvel ez előtt azon megállapodás jött létre a társaság és a gazd. egylet között, hogy a gazd. egylet tagjainak biztosításai után, lényegesen olcsóbb díjak számíttanak, mint a minöket a békési gazda közleményében felsorol.

A „Köztelek” említett számában ugyanis azt mondja, hogy a társaság az egyleti tagoknak nyújtott kedvezmény mellett is a következő díjakat számítja:

Nád tetőknél 100 frt érték után egy évre	1.— frt
Zsindely „ 100 „ „ „ „ „	—71 „
Cserép „ 100 „ „ „ „ „	—30 „

Ennek ellenében hivatkozunk az érvényben levő szerződés 3. §-ban megállapított díjtételekre, melyek szerint:

Nád tetőknél 100 frt után	1%—15% engedm.	—85 frt
Zsindely „ 100 „ „ „ „ „	3/5%—15% „	—51 „
Cserép „ 100 „ „ „ „ „	1/4%—15% „	—21 1/4

A békési gazda nagyon lekötölezné benünket, ha a fentebbi adatokat az „Első m. ált. biztosító társasággal” jogérvényesen kiállított kötvényekkel czáfolná meg, de addig, míg ezt nem teszi, engedje meg, hogy mi is megtehessük az összehasonlítást néhány általa is felhozott biztosító társaság díjtételei és az Első magyar díjtételei között.

Miként alkalmunk volt számos, nekünk előmutatott díjkötvényből meggyőződni, az Első magy. bizt. társ. az egyleti tagság címén adott kedvezmény mellett következőleg számítja díjait:

Egy 500 frtos nád-tetőnél 8/10%, kedvezmény 15%, egy évre 340 frt.

Hat évre egy ingyen évvel ötszörösen	
számítva	17.— frt,
illetmény	120 „
1 1/2% bélyeg	—27 „

Hat évre fizet tehát a fél összesen	1847 frt,
és így az Első magyar díja 1 évre	308 frt.
A Magyar-francziánál „ „	410 „
A Generalinál „ „	398 „
A Hazainál *) „ „	389 „

A zsindely tetőnél:

Egy 500 frtos tető után a 45 kr — 15% eng. évi díj 191 1/4 frt.

Hat évre ingyen évvel ötszörösen	
véve	956 1/2 frt.
illetmény	—50 „
1 1/2% bélyeg	—19 „

Hat évre az Első magyarnál	1025 1/2 frt.
A Magyar-francziánál	13.— „
A Generalinál	1250 „
A Hazainál **)	1035 „

A cseréptetőnél ugyanazon szabályok szerint: Az Első magyarnál 6 évre ötszörösen számítva 482 frt.
A Magyar-francziánál 685 „
A Generalinál 875 „
A Hazainál ***) 860 „

A fentebb felsorolt példák elég világosan igazolják, hogy a „békésmegyei gazd. egylet” helyesen és tudatosan járt el akkor, mikor tagjainak érdekében a sok versenytársaság ajánlatai közül éppen az „Első magyar általános bizt. társasággal” lépett szerződési viszonyba s helyesen jár el, mikor tagjait ma is minden ellenkező törekvések dacára arra buzdítja, hogy biztosításaikat az „Első magyar által. bizt. társaság”-nál eszközöljék, nemcsak azért, mert ez reájuk nézve is legelőnyösebb,

*) Az országos magyar kölesönös biztosító szövetkezetnél 297 frt.

**) Az országos kölesönös biztosító szövetkezetnél 940 frt.

***) Az országos kölesönös biztosító szövetkezetnél 395 frt.

de azért is, mert ezáltal a gazd. egylet közhasznú törekvéseit is elősegítik, miáltal közvetve ismét csak vármegyénk mezőgazdáiak jól fel-fogott érdekeit mozdítják elő.

Zlinszky István.

Készséggel adunk helyet e közleménynek is, amely a dologba világosságot hoz. A „Köztelek” 59. számában foglalt közlemény írója kétségkívül jóhiszeműleg járt el s nem az ő hibája, hogy a békési gazd. egylet, mely tudunkkal is minden évben szokott évkönyvet kiadni, a tagjai részére biztosított kedvezményeket nem minden évben teszi közzé, hanem tíz év előtti közlésekre kell visszaemlékezni, hogy bárki is egyleti méltányos megillető jogait ismerje és gyakorolja. Ezenkívül az igazságnak megfelelőleg kötelességünknek tartottuk Z. J. ur fenti közleményében kihagyott adatokat *) alatt szerkesztői megjegyzésben pótolni, nemcsak azért, mert ezekről a „békési gazda” is említést tett, hanem azért is, hogy lássék, hogy az I. magy. ált. bizt.-társaság kedvezményes díjszámításánál rendes számítással is olcsóbban biztosít legalább egy intézet, amelyet kiemelni éppen ezért a mi kötelességünk és éppen ezért „a békési gazda” közleményének tendenciája is teljesen igazolt.

Szerk.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

425. sz. kérdés. Szabad-e szakvizsgát tenni erdőőrnek „külön vadászjeggyel” máshol mint a felügyeletre bízott erdőterületen vadászni? A birtoktulajdonos, ki sohasem lakik a birtokon, 2 erdőőrrel folyton vadászatot a hasznbérbe adott földbirtokon, kik már csak azért is vadásznak kapás és takarmány táblákon keresztül, hogy kárt okozhassanak a bérelőnek és tényleg tetemes kárt okoznak kapás növényekben, nem kimélve, ha a föld eső által fellágyult is. Szerződéseim ugyanis azt mondja: A vadászati jog gyakorlását a birtoktulajdonos magának fentartja, de azt a bérelő személyére engedélyezi. Miután bérelő nem tudhatja, hogy a birtoktulajdonos erdőőrei annak rendeletéből vadásznak-e? tartozik-e a tulajdonos a bérelőt arról értesíteni, hogy a vadászatot nekik a „bérbeadott” birtokterületen megengedte?
M. L.

426. sz. kérdés. Tulajdonomban van egy 2 1/2 öles mély kut, amely Szeleneczen a Hortobágy közvetlen szomszédságában fekszik. A kut vize, amely mindig bőséges, tiszta, olyanra sok sót tartalmaz, hogy pl. kenyérsütésnél, sőt nem kell külön használni. Tudni óhajtanám, hogy nem-e lehetne e vizet valamiképp értékesíteni?
H. S.

427. sz. kérdés. A m. kir. állami vetőmagvizsgáló-állomás vizsgálatait teljesen megbízhatók-e? és ha igen, mennyiben bírnak bizonylatai közhitelességgel? Van-e erre vonatkozó törvény vagy rendelet?
G. E.

Feleletek.

Fümagkeverék immunis homoktalajra. (Felelet a 410. kérdésre.) Immunis homoktalajon a nemesebb fű és herefélék nem igen vegetálnak, ez okból ilyen czélra igen nehéz fümagkeveréket összeállítani. Mégis kísérletet lehetne tenni az alábbi három száraz homoktalajt aránylag leginkább tűró növénynek a következő arányban:

Bromus inermis	25 kg. (= 57%)
Avena elatior	5 kg. (= 10%)
Onobrychis sativa	35 kg. (= 33%)
Kat. holdankint	65 kg.

Thaisz Lajos.

A vadászati jog haszonbérleteknél. (Felelet a 425. sz. kérdésre.) Ha a tulajdonos a vadászati jogot nem adta külön bérbe a földbérletnek, hanem csak megengedte neki, tisztán magának, a vadászatot a bérbeadott területen, akkor a tulajdonos, mint a vadászati kizárólagos birtokosa, nem csak maga vadászhat ott, hanem vadóréival is vadászhat, még ha nem szakvizsgáztak is, külön vadászati jegy nélkül is. Ellenben, ha tulajdonos a vadászati jogot „engedélyezte”, koncedálta bérletnek, akkor a bérlet nem köteles tünni azt, hogy a birtokos személyzetével vadászson a bérbeadott részben. *Földes János* m. kir. főerdész.

Sósvíz értékesítése. (Felelet a 426. sz. kérdésre.) A víz kémiai vizsgálata nélkül arról vélemény adni nem lehet. Sziveskedjék tehát abból legalább 1 litert gondosan kimosott és dugaszolt palackban va. amely vegykísérleti állomásnak megküldeni, talán az oda legközelebb eső debreczeni m. kir. vegykísérleti állomásnak.

Hiteles magminta vételének módja. (Felelet a 427. sz. kérdésre.) A magvizsgáló-állomások állami intézmények s mint ilyenek a földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt állanak, vezetésük szakférfiakra van bízva, ennél fogva vizsgálataik megbízhatóságához nem fér szó.

Az állomások a beküldött minták vizsgálati eredményéről értesítvényt állítanak ki, amely azonban csak a beküldő fél magántájékoztatására szolgál, miután csak egy kis mintára s nem azon árura vonatkoznak, amelyből a minta kivétel. Tehát a közönséges értesítvényt csak a mintára vonatkozólag bír közhitelességgel, az árura nézve nem. Ha valaki azt akarja, hogy a magvizsgáló-állomás által nyert értesítvényt az árura nézve is közhitelességgel bírjon, az esetben az állomással hivatalosan kell kivétni a mintát az áruból. (Ilyen bizonylatok pl. a plombozási bárczák). Vagy pedig tanuk előtt kell kivenni a mintát az áruból s azt pecsét alatt kell az állomáshoz küldeni. Az ilyen közhitelességgel bíró minták vételének módját az 1795-ik évi mezőgazdasági termények, termékek és czikkek hamisításának tilalmazásáról szóló törvényezik végrehajtási utasítása írja elő. Lásd: „A vetőmagvak forgalmának ellenőrzéséről” szóló cikkemet a Köztelek f. évi 31-ik számában. *Thaisz Lajos.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Sörárpakiállítás. — Nemzetközi vetőgépversenye.	Olda
— Hizott állatvásár.	1349
Budapesti állatvásár.	1349
A gazdasági egyetlek és a biztosítás. <i>Zlinszky István.</i>	1353
Állattenyésztés.	
Takarmánytök etetése fejőstehennel. <i>Pál Miklós.</i>	1350
Lótenyésztés.	
Észleletek Magyarország lótenyésztéséről <i>Knaflitsch Mihály.</i>	1351
Halászat.	
Kisebb állóvízeink és tavaink hasznosítása. <i>Ré-pássy Miklós.</i>	1352
Levelszekrény.	1353
Vegyesek.	1354
Nemzetközi vetőgépversenye Kisbéren. — A nagy malmok és az orosz buza. — Buza, liszt, kenyér. — Versenyek és díjazások Csákován.	1354
Kereskedelem, tőzsde.	1355
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	1356

Nemzetközi vetőgépversenye Kisbéren. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” és a „Komárom vármegyei Gazdasági Egyesület” által Kisbéren október hó 2-án rendezendő nemzetközi vetőgépversenyre eddig 9 gyáros 14 gépet jelentett be és pedig *Nicholson* gépgyár részvénytársaság 2 gépet; *Weiser* József 2, *Sack* Rudolf 1, *Drössler* Károly 2, *Cervinka & Comp* 1, *Kovarik* 2, *Melichár* Ferencz 1, *Wichterle* 1 gépet és *Prackner* János 2 gépet. Tekintettel arra a körülményre, hogy a bíráló-bizottság csakis a legujabb szerkezetű és számbavehető újításokat felmutató gépeket vette fel a versenyre, a bejelentett gépek száma valóban nagynak mondható. A bírálólatot a legnagyobb pontossággal fogja megajteni egy szakemberekből és gyakorlati gazdákból álló bíráló-bizottság, amely működését már szeptember hó 30-án kezdi meg. Az „OMGE.” a versenyre szállítandó gépekre szállítási kedvezményt kért a kereskedelmi m. kir. minisztériumtól mely kérelmet a miniszter teljesített, s a gépversenyre szállítandó gépek után a magyar Államvasutak összes vonalain a kiállítási tárgyakra nézve megállapított díjkedvezményt engedélyezte és egyuttal felkérte a hazai vasutvonalakat is ezen kedvezmény megadására.

A nagy malmok és az orosz buza. Kitérő forrásból vesszük az alábbi sorokat, melyeket bővebb információk szerzéséig is teljességükben közzé adunk. Egy tekintélyes budapesti cég, mely ezelőtt a gabonárák mesterséges nyomása által nagy vagyonra tett szert, most az összes magyar nagymalmok megbízásából Oroszországban búzát vásárol, melyet Magyarországra szállítva maguk közt felosztanak budapesti és vidéki műmalmaink. Innen ered azután, hogy malmaink napról-napra lejjebb nyomják a magyar buza árát, sőt a vásárlást teljesen be is szüntetik, de azért csak teljes erővel működik minden malom. Megjegyzendő, hogy importáló gabonakereskedőnk mint börtény, magán a börzén adja az orosz búzát, de erről a börze hivatalos tudomást nem vesz, ily üzleteket a hivatalos árjegyzékben nem közöl és mi termelők esodálkozunk azon tümeményen, hogy malmaink búzákat meg nem vesszik. Tudunkkal külföldről sem hoznak anyagot és a mellett van mindég örölni valójuk. Könnyű megértenünk a kereskedők és malmok szándékát, ha tudjuk, hogy a külföldi buza jóval drágább a miénkél; hozzászámítva a szállítási költséget, vámot és minőségi értékeltérést 1¹/₂—2 frittal is drágább 100 kilogr. külföldi buza a belföldinél; tehát csak azért hozatik be, hogy vele a mi búzáink ára csökkenthető legyen. A kormány támogatásában annyira részesülő malmaink jónak látják a pénzt Oroszországba vinni, hogy a busás kamatot rajtuk megvehessék. Nem méltó hozzájuk ez az eljárás különösen most, midőn a termelőket a sors annyira sújtotta, és nem is érdemel jobb sorsot a termelő, ha a mostani viszonyok közt is szótlanul türi, hogy malom, czukorgyáros, gabonakereskedő továbbra is folytassák többé-kevésbé törvénybe ütköző manipulációikat. A titkos buzabehozatal igen káros hatással lehetne a magyar buza árfejlődésére, különösen, ha a termelők megijedvén, sietnének csekély buzakészletüket minden áron eladni ez azomban felesleges, mert tudjuk, hogy az idej termés nagyobb része pénzsükség folytán már eladatott, nem sok még tehát a nélkülözhető eladásra kerülő magyar buza, erre pedig szüksége van a malmoknak bármennyi orosz vagy amerikai búzát hozatnak be, mert ugy tisztaságra valamint benső értékre nézve, a külföldi 76 kilós buza sem ér fel a mi 72 kilós búzákkal, az ártöbbletet pedig oly tetemes külföldi búzával, hogy bezűntetik malmaink annak behozatalát, mihelyt meggyőződék róla, hogy a magyar termelő beugratása ez egyszer nem sikerült. Malmaink tartózkodása szemben a belföldi búzával ne legyen aggasztó a termelőre nézve,

mert az ily manőver kárára lesz a malmoknak, ha nem sikerül a magyar buza árát legalább 20%-al a tényleges értékén alul leszorítani és ily módon az aránytalanul drága külföldi buza és a mi búzáink átlagárát oly szinten tartani, mely a folyó árak megfelel. Ha nem prosperálhatnak a malmok ily inséges időben, akkor szűntessék be működésüket, de ne tegyék egészen tönkre még pénzaldozat árán is a magyar buzatermelőt, melyet eddig is eléggé károsították.

Buza, liszt, kenyér. Akik figyelemmel kísérik e produktumok árhullámzásának kölesönhatását, tapasztalhatták, hogy ezek között minden jelentékenyebb árváltozás újabb arányokat létesít. Mult évben p. o. gyakran találkoztunk ezekkel az arányszámokkal: 700:7:10. Ami azt jelenti, hogy 7 fttos buzaár mellett egy kilogramm (8) liszt ára 7 kr, egy kilogramm kenyér ára pedig 10 kr volt. Ma az arányszám körülbelül a következő: 1200:12:16. Kitérő ebből is, hogy a buza, liszt s kenyér árai nem egyformán emelkedtek. Ha a régi viszonyban maradtak volna az árak, az arányszámok körülbelül a következőleg igazodtak volna: 1200:12:17. A kenyérnek arányszáma azonban ez esetben csak látszólag alakult volna helyesen; mert tényleg a kenyér nem csupán lisztből áll, hanem más anyagból is, még pedig minden kilogramm kenyérben körülbelül csak 0.75 kg. liszt van, az az 75%. Miután szempontunkból csakis a kenyérben foglalt liszt bír jelentőséggel az áremelkedés tekintetében: eszerint a kenyér arányszámának ma, a régi viszonyokhoz képest 14.5 kellene lennie. A valóságban az arányszámok a következőleg alakultak: 1200:12:16. Mig tehát a buza arányszáma 70%-kal javult, addig a liszté 70%-kal, a kenyéré pedig 77%-kal emelkedett. Ha feltételezzük, hogy a buza, liszt s kenyér ára a mult évből vett példában a helyes arányt mutatták, ugy a lisztre nézve konstatálhatjuk, hogy az eddig csak a buza áremelkedését követte. Mindjárt megjegyezhetjük azonban a kenyérnél, hogy ez nagyobb arányban drágult, mint a buza. Még nagyobb lesz ez az aránytalanság, ha tudjuk azt, hogy mig a buza ára a 70-es évektől a 96-ik évig mintegy 50%-kal csökkent, addig a kenyér ára csak 35%-kal csökkent, holott (75% liszt tartalom mellett) 37.5%-kal kellett volna csökkentenie, tehát 2.5%-kos indokolatlan áremelkedés már a mult évi arányban is megmaradt. Ehhez képest ma legalább 9.5% a kenyér mesterséges áremelése. Ebből a kis statisztikából huzhatna annyi hasznót a főváros, hogy *olcsó kenyéret* süttetne a szegényebb sorsu fogyasztók számára, mert mikor minden más ipar redukálja az előállítási költségeket, ugyanakkor a pékipar folytonosan drágul. A liszt árában sincs okunk egy könnyen megnyugodni, mely a mult évi arányt megőrizte ugyan, kérdés azonban, hogy helyes volt-e az arány már a mult évben is. E pontnál figyelemmel kell lennünk arra a körülményre is, hogy az olcsó minőségű lisztben a malmok az olcsó szerb és román búzát értékesítik, ami már természetesen változtat az arányon.

Versenyegek és díjazások Csákován. A Temesvármegyei lótenyésztési bizottsága a Temesvármegyei gazdasági egyesülettel együttesen f. évi október hó 6-án Csákován ló- és szarvasmarhatenyésztési jutalom-díjosztást, eke- és szántásversenyt, eselédijjazást és tenyésztés-állatvásárt rendez. A lódíjazásban részt vehet minden Temes vármegyei tenyésztő, általa a megye területén felnevelt tenészlóvaival. Jutalmat kaphatnak a) oly sikerült szopós esikóval bemutatott anyakanczák, melyek jól táplált, egészséges és erőteljes állapotban vezetettek elő és jó tenész-kanczák kelleikével bírnak; b) oly 3 éves kancza-esikók, melyek kitűnő tenészképességet ígérnek; c) minden tekintetben kitűnő 2 éves kancza vagy méncsikók, melyek a tenyésztésre kiválóbb alkalmatosságot ígérnek. A szarvasmarhadíjazáson résztvehet

minden Temes vármegyei tenyésztő, általa a vármegye területén felnevelt tenyészszarvasmarháival. Ekeversenyben résztvevők, arany, ezüst és bronzérmekkel egy elismerő oklevellel fognak díjaztatni illetőleg kitüntetett. A szántásversenyben résztvehetnek Temes vármegye területén lakó nagy és kisbirtokos gazdák. A verseny Csákván a díjazás és kiállítás közvetlen közelében a közalapítványi uradalom tulajdonát képező dűllőben tartatik meg. A versenytérből minden egyes versenyző 100 □-öl területet kap, melyek tábláscákkal lesznek megjelölve, a tábláscák sorsolás után lesznek kiosztva, a barázdák mélysége 160 milliméterekben állapítatik meg.

A világ ipari termelése. Az amerikai Egyesült-Államok közmunkaminisztere érdekes kimutatást állítottatott egybe a világ főbb államainak ipartermékeiről. A kimutatás szerint az ipari termelés értéke a világ főbb államai között a következőleg oszlik meg:

Egyesült-Államok	7,000,000,000	dollár
Nagybritánia	4,100,000,000	"
Németország	2,915,000,000	"
Franciaország	2,245,000,000	"
Oroszország	1,815,000,000	"
Ausztria-Magyarország	1,625,000,000	"
Olaszország	605,000,000	"
Belgium	510,000,000	"
Spanyolország	425,000,000	"
Svájc	160,000,000	"

Az Egyesült-Államok ipartermékeinek értéke tehát jóval fölülmulja bármelyik a föld jelentékenyebb államai bármelyik ipartermékeinek értékét; ez onnan van, mert az amerikai iparos jóval többet produkál, mint bármely más európai állam iparos. De meg az iparcikkék előállításának módja is sokat határoz. Az ipari munkás évi munkájának értéke a kimutatás szerint Amerikában évente 1888 dollárt tesz ki, ezzel szemben Angliában 790 dollár, Németországban 590, Franciaországban és Belgiumban 433 dollár, Svájcban 381 és Oroszországban 265 dollárral értékelhető az ipari munkás évi munkája. A különböző államokban az ipari munkások által elért évi kereslet átlagban a következő:

Egyesült Államok	345	dollár
Nagy-Británia	204	"
Franciaország	175	"
Belgium	165	"
Németország	155	"
Svájc	150	"
Ausztria-Magyarország	150	"
Spanyolország	120	"
Oroszország	120	"

Mindezekből látható, hogy amit az Egyesült Államokban jóval magasabb a produkált ipari termékek mennyisége, úgy magasabb az ipari munkás által elért évi kereset összege is. Az ipari munkás által elért kedvezőbb eredményhez más tényezők is hozzájárulnak, így a gépek használata az ipartermékek előállításánál nagyban elősegíti azt, hogy az amerikai ipartermék fölülte álljon nagy mennyiség dolgában, bármely más állam ipartermékeinek. A gépek igénybevételét az ipari termékek előállításánál a különböző államokban az alábbi kimutatás tünteti fel: Az Egyesült-Államokban 18.000,000 lóerőt igényelt az iparcikkéket előállító gépek működéséhez.

Nagybritánia	12,000,000	lóerőt
Németország	9,000,000	"
Franciaország	5,000,000	"
Ausztria-Magyarország	2,500,000	"
Oroszország	2,500,000	"
Belgium	1,000,000	"

E statisztika tanulsága szerint minél nagyobb a munkabér, annál magasabb fokon áll az ipari termelés, vagy megfordítva: minél inkább hasznosítják az emberi erőt pótló gépeket az ipari termelés tökéletesítésére, annál inkább nő az értéke s kereső képessége az emberi munkának is.

Kísérletezések a sertésvész ellen. A sertésvész ellen, mely hazánk mezőgazdaságát már majdnem három éve sújtja, a földművelésügyi miniszter által elrendelve, a Perroncito-féle sertésvész elleni ojtóanyag hatására nézve szakemberek felügyelete alatt, az ország több részein történt kísérletezés. A kísérletezés eredménye a következőket mutatja: tizenöt vészmentes helyen teljesen egészséges sertésekből 250 drb lett beoltva, ebből elhullott 111 drb vagyis 44 százalék. Fertőzött területeken látványlag egészséges sertésekből 3916 drb lett beoltva, ebből elhullott 2565 drb, vagyis 65.5 százalék. Ugyanazon falkából 542 drb be nem oltott sertésből csak 209 drb vagyis 38.5 százalék hullott el. A kísérletezésekből tehát az tűnik ki, hogy a Perroncito-féle sertésvész elleni ojtóanyag gyógyító hatása nincs és az egészséges sertést nem óvja meg a vészől. Ezek folytán a földművelésügyi miniszter csupán a vésavó ojtásokkal eszközölteti a kísérletezést, mivel ezen ojtóanyag a sertésvész ellen már számos esetben jöhatásának bizonyult.

A mezőgazdasági ismeretek terjesztése. A földművelésügyi miniszter a mezőgazdasággal foglalkozók számára szakelőadásokat rendszeresített a közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg. A tanítóképezdek tanárai számára két gazdasági tanintézetben voltak tanfolyamok és pedig Kolozs-Monostoron és Kassán. A néptanítók nyolcz földmives iskolában, két gazdasági tanintézetben, a kertészeti tanintézetben és sárvári tejgazdasági szakiskolában nyertek oktatást. A legnagyobb kiterjedést azonban a népies gazdasági oktatások nyerték. Ezen előadásokat legnagyobb részt a gazdasági egyesületek végezték állami segélyezés és állami szakközleg közreműködése mellett, ezek után pedig tartottak ily előadásokat a földmives iskolák, illetőleg ezek tanszemélyzete vándoroktatások által. A gazdasági egyesületeknek a mezőgazdasági ismeretterjesztés körébe való bevonása az eredmény tanúsága szerint rendkívül sikeresnek bizonyult és az, hogy a kisgazdák nagy tömege, úgy középbirtokosok is az oktatásban résztvettek, ennek tulajdonítható. Nagyon jótékony hatással volt az eredményre a közigazgatási és egyházi hatóságok érdeklődése és ezeknek, valamint a nagybirtokosok gazdatisztjeinek buzditásai és fáradozásai. A mindenünnen beérkezet jelentések igazolják a mezőgazdasági ismereteknek a felnöttek körében akár tanfolyamok, akár népies gazdasági előadásokkal való sikeres terjesztését. Sok helyen a hallgató kisgazdák száma oly nagy, hogy helyszüke miatt jegyek kiadásával voltak kénytelenek a számot mérsékelni. Ezen számok végeredményükben a következők: A tanfolyamokban résztvett összesen négyszáznolcz egyen; a népies előadásokban és oktatásokban harminczkétezerkilencszáznegvenhárom érdeklődő. Ezen számok igazolják a téli tanfolyamoknak és népies gazdasági oktatásoknak és előadásoknak a jövőben való fentartását és a földművelési miniszter által még nagyobb arányokban szándékolt terjesztését.

Uj osztrák hajózási vállalat. Az „osztrák Lloyd“ a tengeri hajózásról szóló törvénynyújtotta kedvezményekből ki van zárva. Ennek az a következménye, hogy a Lloydnak az érvényes államsegély-szerződésben meg nem határozott új hajóösszeköttetések létesítése meg van nehezítve és ilyen esetekben új társaságokat kell alapítani. Így alakult az „Austro Americana“ társaság Trieszt és Észak-Amerika forgalma számára. Most pedig egy másik tengeri-társulat alapítását tervezik Dél-Amerika és Ausztrália forgalma számára. Trieszt befolyásos körei hat millió forint tőkével szándékoznak főként a szabad hajózás számára ilyen vállalatot létesíteni. Ugyátszik, hogy a terv csakhamar meg is fog valósulni.

Szakértő szőlőművelésre

tanít, úgy az amerikai, a székéneggel való, mint a homoki termelésnél

BORÁSZATI LAPOK

(Szerkesztő: Baross Károly. Társzerkesztő: Dr. Drucker Jenő.)
28 év óta fenálló szaklap, megjelen minden Vasárnap. Legalább fél éves új előfizetők ingyen kapják.

A „Magyarország szőlőtermelésének múltja és jelene“ című milleniumi díszművet (bottl ára 3 frt.), 264 nagy album alakú oldalon, 360 ábra és fényképpel, 3 díszmelléklettel, 80 magán szőlőtelep tanulságos leírásával. — A „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatala Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. sz. Előfizetési ára egy évre 5 frt.; félre 2 frt 50 kr.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabona-tőzsde.

Az izraelita ünnepek miatt a gabona-tőzsde zárva van.

Szeszüzlet.

Szesz. (Gölldinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben a hét elején az izraelita ünnepek folytán igen gyér üzletmenet uralkodott és a szeszárak a multheti zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Mezőgazdasági szeszgyárak által a hét elején kiadott árak nem voltak.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 19—19.25 frt.

Bécsi jegyzés 19.60—19.80 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 53.50—53.75 frt adózott burgonyaszeszért.

Trieszti jegyzés 9—9.25 frt hektolitereként 90% magyar kiviteli szeszért.

A hitel e hétnek elején szűnelt.

Vidéki szeszgyáraknál az árak a gyér üzletmenet folytán változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 55.75—56.25 frt, élesztőszesz 55.25—55.50 frt, nyersszesz adózva 55.—55.25 frt, nyersszesz adózatlan 13.75—14.— frt, denaturált szesz 18.—18.50 frt. Kontingens nyersszesz ————.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásáresarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek arairól.

Magyar gazdák vásáresarnok ellátó szövetkezetének jelentése 1897. szeptember hó 28-ról. Állandó bekielődínktől kellő minőségű szőlővel el vagyunk látva és a naponta érkező küldemények teljes napi árakon simán helyezhetők el. Asztalra való gondosan válogatott egyéb gyümölcsfélék csak gyéren érkeznek — annál több a kevert és selejtes áru, mely nemcsak nyomott áron, de vontatottan is kél el.

Szilva keresett, egészséges áru 6 kr. kg.-ként. Vad az utolsó napokban elég nagy mennyiségben érkezett. Oz 80 kr. kilogrammonként, fogoly 1.10—1.15 frt páronként, nyul 1.20—1.50 frt drbonként. Szarvas kivágva hátulja 45 kr, eleje 35 kr. kilogrammonként.

Vajüzlet lassan élénkül — csak a gyümölcsidény elmúltával várható a forgalom emelkedése.

Burgonyaárak változatlanul alacsonyok.

(A székesfővárosi vásáresarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1897. szept. 27-én.

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 54—58, II. oszt. 50—52, III. oszt. 46—46, eleje I. oszt. 46—48, II. oszt. 45—46, III. oszt. 42—45, borjúhus hátulja I. oszt. 72—74, II. oszt. 66—70, eleje I. oszt. 62—66, II. oszt. 60—60, birkahus hátulja I. oszt. 42—44, II. oszt. 40—40, eleje I. oszt. 38—40, II. oszt. 36—36, bárány kifejtve 1 db ———, bórben ———, sertésbus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 56—56.5, vidéki ———, szalonna nélkül elsőrendű 58—60, vidéki ———, sertésbus pörkölt ———, sertésbus szerb szalonnával ———, szalonna nélkül ———, sertésbus füstölt magyar 60—64, idegen (vidéki) ———, sonka nyers 1 kg. 72—72, füstölt bef. csonttal ———, csont nélkül 0.90—0.90, sonka füstölt külf. csont nélkül 0.85—0.85, szalonna sózott 1 q 55—56.5, füstölt 57.0—57.0, kolbász nyers 1 kg. ———, füstölt 60—60, szalámi beföldi 150—170, külföldi ———, malacz szópós élő 1 db ———, tisztított ———.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 1.—1.20 csirke 0.60—1.30, kappan hizott ———, sovány 1.10—1.50, réce hizott 1.30—2.40, sovány 1.—1.30, lud

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.**BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.**

Alakult 1894. évben.

Elnökök: TELEKI Géza gróf. Alelnökök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf., BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFY ARISTID, PRCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNTI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegését vitva ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakra számítja fel a megfelelő kinstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáseleget

tűzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlat terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

Magyar kir. államvasutak.
131.498/97. C. II. szám.**Hirdetmény.**

Szász-magyar vasúti kötélek.

Vonatkozással a Vasúti és Közlekedési Közlöny f. évi 904. számában 129.419 C. II. sz. alatt kiadott hirdetésnyre köz tudomásra hozzuk, hogy a nagy-kikinda-nagy-csacsekeki, hács-bodrog vármegyey, pusztá-tenyő-kun-sz-máttoni és kun-sz-mátton-szentesi h. é. vasút állomásaival való forgalomban fennálló 5 b (gabona) 5 e (kukorica) és 6 (tűres zsák) sz. kivételes díjszabások tételei nem f. évi szeptember hó 1-ével, hanem csak f. é. november hó 1-ével helyezetnek hatályon kívül.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Megjelent**„Köztelek Lesebnapár“****és „Köztelek Évkönyv“
1898-ik évre.**

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai.

Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül **32,000 gazda és gazdatiszt pontos czimével** jelent meg.

A két könyv előfizetési ára az „O. M. G. E.“ tagjai és a „Köztelek“ előfizetői részére **2 frt 20 kr.** postadíjjal együtt.

A két könyv csak együttesen rendelhető meg, külön-külön nem kapható.

Bolti ára 2 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Első Proszniczi Gazdasági Gép- és Gőzmotorgyár.**Wichterle F.****BUDAPEST, Gyár-utca 50.**

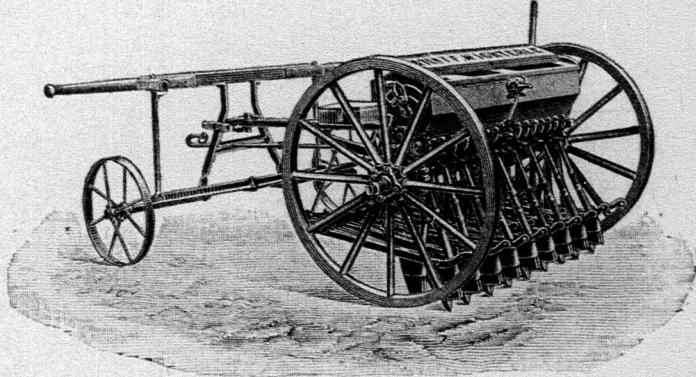
Teljes jótállás mellett ajánlja általánosan ismert, szabadalmazott

„MONTANIA-DRILL“ sorvetőgépeit.

Legegyszerűbb és legökölteesebb vetőgépe a jelenkornak.

Évi gyártás 1200 darabon felül.

1893., 1894., 1895., 1896. évben 24 első díjjal kitüntetve.

Szab. „Montania-Drill“ sorvetőm a következő előnyöket egyesíti magában:

1. Mindennemű gabnanemet, minden kívánt mennyiségben, egy és ugyanazon vető-tengelyvel, a mag minden sérülése nélkül, kifogástalan pontossággal, egyenletesen vet.
2. Indításnál rögtön vet: ve'etlen helyet sohasem hagy.
3. A „Montania-Drill“ akár sík, akár hegyes vagy völgyes talajon, gyors vagy lassu menetnél egyaránt pontosan vet.
4. A vetendő mag mennyisége vetés közben is pontosan szabályozható.
5. A magszekrény állítása felesleges, és kiürítése egy pillanat alatt eszközölhető.
6. Egy 17 soros „Montaine“ 2 ló vagy ökörvonert igényel.

A felsorolt előnyöknél fogva több mint 10.000 darab „Montania Drill“ sorvetőm jött használatba, melyek jóságát több 1000 elismerő nyilatkozat igazolja.

Nagy képes árlappal összes mezőgazdasági gépeimről kívánatra bérmentve szolgálhatok.

Birtokbérlet.

Veszprémmegyében két vasutállomás közelében, egyik pedig helyben, **kitűnő** fekvéssel, körülbelül **1650 hold** (1200 □-öl) nagyobb részét első minőségű **szántóföld**, megfelelő és kitűnő állapotban lévő **gazdasági épületekkel** és **ujjonnan építendő bérlőlakkal**

12 évre kiadandó.

Az élő és holt leltár, valamint a vetések, készpénzben váltandók meg.

A bértartam 1898. október hó 1-től kezdődik. 4349

Bővebb felvilágosítással a tulajdonos,

BAUER ANTAL,

IHÁSZI-PUSZTA, u. p. PÁPA szolgál.

Közvetítők teljesen kizárva.

ELADÓ

15 darab 3 éves vöröstarka la. **tinó**, 20 darab 2 és éves részben előhasi (közel a borjazáshoz) 4442

vöröstarka üsző.Czim: **Bischitz Károly,****LÉGEND,** u. p. **MÉZSA,** Nógrádmegye.

Félórányira a nógrád-kövesdi vasutállomáshoz.

Hirdetmény.

Méltóságos **Báró Orczy Andor** ur ujszászi uradalmában a gulya és juhászat felosztása miatt a következő tenyész- és haszon-állatok kerülnek folyó évi október 1-től eladásra.

Gulyabeli:

	Számos	Harmadfű	Tavalyi	Idei
	d a r a b			
Bika	8	2	3	25
Tehén	69	8	20	23

Birka:

	Öreg	Kevert	Tokju	Bárány
	d a r a b			
Kos	53	21	16	22
Anya	1100	—	330	350
Ürű	200	250	250	320

A jószág folyó évi október 1-től az ujszászi uradalom göbolyjárasi pusztáján megtekinthető, (félórányira az ujszászi vasutállomáshoz).

Bővebb felvilágosítást nyújt

Póka Lajos, tisztartó.

Ujszász, (Pestmegye) 1897. szept. 13.

4411

Szarvasmarha-árverés.

Az alólírt uradalom részéről folyó évi október hó 4-ére kitűzött

árverés

az időközben Beregmegye felső vidékén fellepett száj- és körömfájás miatt

nem fog megtartatni,

hanem a jövő év tavaszára halasztatik el.

A munkács-szent-miklósi uradalom igazgatósága.

MUNKÁCSON.

4446

Magy. kir. államvasutak

133472/97.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1898. évben összegyűlt és feleslegként rendelkezésre álló üres hordókat eladni óhajtván, erre ezzel nyilvános pályázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül:

mintegy 3800 darab kátrányos és egyéb tisztán hordó,
3200 „ tiszta kőolajos (petroleum) hordó,
7200 „ repce égő és kenőolajos hordó,
13200 „ ásványkenő olajos hordó,
2800 „ skín olajos hordó és
6900 „ gázolajos hordó.

A fent kitüntetelt mennyiségek, a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemű kötelezettséget nem vállalnak nagyobbak, vagy kisebbek is lehetnek; ennél fogva köteles leendő vevő az 1898. évben minden egyes hordónemből tényleg összegyűlt és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységek mellett átvenni.

Az év folyamán összegyűlt hordók eset 61 esetre, a december hó végeig összegyűlendőké pedig a redő következő hónap 25-ig fognak a gyűjtőosztályok által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötetik, hogy az ajánlatban világosan kiintetendő, hogy a felajánlott egységek a bármely állapotban levő oly hordókat értetnek, a melyeknek minden bár sérült alkatrészei, úgy mint dongái fenekei és abroncsai meg vannak.

Kikötetik továbbá, hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatok kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 122231/96. sz. a. fennálló általános feltételeket kötelezőnek isméri el, melyek 15 krajczárjával a nyomtatványtájtól megszerezhetők és melyek 15 kros magy. kir. bélyegjeggyel és az ajánlattevő aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az értők járó 15 kr. és 10 kr. postaköltség beklődése ellenében kívánatra postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e célra rendelt és anyag és leltárberendezési szakosztályunkban ingyen kapható úrlapon ennek rovatainak pontos kiölítése mellett állítandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számokkal és betűvel, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javítások és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhívatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt és egy 50 kros magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 133472/97. számhoz”, 1897. október hó 15-ének déli 12 óráig az anyag és leltárberendezési szakosztályunknál (Andrássy-út 73. sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénz képen az ajánlott egységár szerinti kiszámított értékkösszeg 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a fopuzárnál készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas é-tékpapirokban letendő.

Bánatpénz vagy alált feltételek nélkül továbbá olgletlen bánatpénzzel, a kitűzött határidőn túl, vagy nem az előírt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pótajánlatok semmi körtümeny között sem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választásn-on, továbbá hogy a mennyiben ennek ellenözöje az ajánlaton ki nem kötetett volna, tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmenyiséget is köteles átvenni s végre, hogy a czt elérésre más intézkedéseket is teheszen.

Budapest, 1896. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

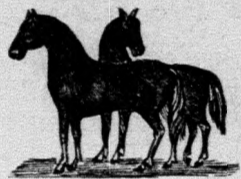
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Önkéntes Ló- és csikó-árverés.

Néhai **Dr. Burián Aladár** százhalmi gazdaságából 5—10 év közötti 4 drb tiszta vértü lippizai (gróf Mailáth-féle perbenyiki) és 6 drb angol félvér kanca kocsiló és egy-egy angol félvér herélt hátas, nemkülönben 10 drb tisztavértü lippizai és 5 drb angol-orosz és lippizai keresztezésű 1/2—3/4 év közötti csikó **f. é. október hó 3-án** vasárnap délelőtt 9 1/2 órakor a déli vasut Tárnoki állomásával szemben a fehérvári országot mentén levő „Fekete sas” csárdában a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Vonatok indulnak Budapestről a déli vasutról 6:40 d. e. Tárnokra és a Máv. keleti indóházából 8 órakor d. e. Erd állomásra, hol kocsik lesznek.

4436

Hirdetések

felvételnek

akiadóhivatalban

Budapest,

Üllői-út 25. szám.

(Köztelek.)

Új, javított répakiemelő aczélból

ára darabonként 80 kr. (ab Wien.)

Nagyobb megrendelésnél megfelelő árengedmény.

Ezen új répakiemelő előnye abban állanak, hogy annak lábnyomói a nyak alapján és a váll alsó részén, a melyből a nyulványok kiindulnak, a repavágóval egybekötve, illetőleg egy darabból kovacsolva vannak és így a lábnyomok letérése ki van zárva.

Új répakés hengeraczélból

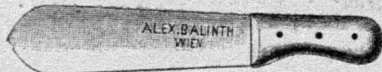
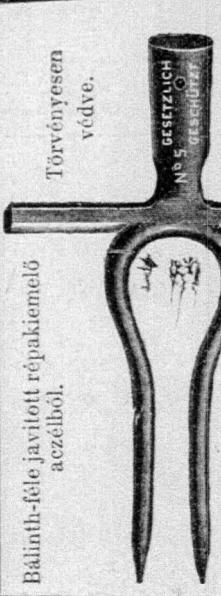
rea forasztott fafogóval, nagyon tartós és kézhez álló, egész hossza 42 cm., a penge hosszúsága 26 cm., szélessége 55—60 mm., ára darabonként 45 kr., tuczonként 4 frt 80 kr. (ab Wien.)

Szétküldés rövüdség kedvéért **utánvét** mellett.

Megrendelést idejekorán kérek. 4330

BÁLINTH SÁNDOR, Wien, 33. Salesianergasse 8.

Sürgöny-czim: „Bálinth 33. Wien.”

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

HASZONBÉRLET.

Szilágy megyében Szilágy-Nagyfalu, kis részben Szilágy-Somlyó határában fekvő, egy összefüggő tagot alkotó mintegy 797 kat. hold szántóföld, 388 kat. hold rét, 258 kat. hold legelő és 28 kat. hold puszta szőlőből álló birtokomat

1898. év április hó 1-től kezdődőleg 12, esetleg 18 évre HASZONBÉRBE ADOM.

A birtok a Szilágy-somlyói vasutállomás közvetlen közelében, jókarban tartott országút mellett fekszik. A részletes haszonbéri feltételek alulírott tulajdonosnál **Maros-Gersében, u. p. Maros-Ludas és Schmidt Ferencz intéző erdőmesternél Szász-Régenben** tudhatók meg.

4342

Báró Bánffy János.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megőrződik és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vételnek fel a kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Kérjük

mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatukat kiadóhivatalunkba küldik, jellegű hirdetés címét nem közölhetjük, hogy azokhoz eredeti okiratokat ne csatoljanak, mert azokért semmi felelősséget nem vállalunk. Az ajánlatok megfelelő levélbélyeggel látandók el, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbítja.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági
felsőbb tanintézetet végzett fiatalember gazdasági segédül kerestetik azonnali belépésre. Ezen állással 2400-2500 ft. illetmény, lakás, fűtés és teljes ellátás van egybekötve. Pályázónak az irattal leendőket járassanak kell lenni és a magyar valamint a német nyelvet szóban és írásban bírnia kell. Az okmányokkal és lehetőleg arcképpel felszerelt kérvények a simontornyai uradalom tisztartói hivatalához Simontornya, (Tolnamegye) nyújtandók. 4396

Gazdasági

tanintézetet végzett, nőfelnő egyén kerestetik október 1-én leendő belépésre. Ajánlatok bizonyítványokkal, azonnali esetleg későbbi belépésre, nő vagy nőfelnő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4430

Kertész

Kisebbléle dísz- és konyhakert kezelésére alkalmazást nyerhet egy szerényebb igényű, esetleg nőfelnő kertész. Czim a kiadóhivatalban. 4450

Gazdatiszt

kerestetik egy délmagyarországi mintegy 9000 k. hold kiterjedésű birtokhoz, melynek 1/3-ada erdőgazdaságilag kezelhető. Csak oly gazdasági akadémiát végzett gazdatiszt ajánlata vétetik figyelembe aki több évi önálló jó eredményű gyakorlati bizonyítványokat és referenciákat föltüntetni képes. Ajánlatok „H. A.” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 4398

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt,

nős, 41 éves, izr. vallású, ki a mezőgazdaság minden ágában, nagy állatnevelésben, mint hivatalos és tejjártásban, cukorrépa és dohánytermesztésben nagy jártassággal bír; e minőségben már 23 év óta működik és ez idő alatt 16 évet egy helyben töltött, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4371

Keszthelyi

gazdasági tanintézetet jó eredménnyel végzett, nőfelnő fiatal ember, katonai kötelezettségnek eleget tett, október elsőjére megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4440

Két

szentimrei földmives-iskolát ez évben végzett, szerény fiatal ember, bármely gazdaságban megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4433

Intézői állást

keres október vagy január 1-re jelesen végzett gazdatiszt, 12 évi praxissal, melyről kiváló ajánlatok vannak. Nős, prot. vallású, középkorú, jelenben hadmentes. Czim a kiadóhivatalban. 4335

38 éves,

jól minősített szakviszga bizonyítvány és több évi gyakorlattal bíró erdőőr, ki a vadászásban, nagy jártassággal bír. Ajánlatok a kiadóhivatalba, kéretnek. 4428

35 éves,

jól vizsgázott, iradai teendőiben jártas, jó írású erdőőr állást keres. Ajánlatokat kér a kiadóhivatalba. 4427

Gazdatiszt.

intelligens családból származó, 33 éves, román, kath. szakiskolát végzett a gazdasági ismeretét 14 évi gyakorlati állás szerzése, igen tevékeny, minden tekintetben a legmegbízhatóbb, mit kitűnő bizonyítványai s referenciái igazolnak; több éven át bejárás 2000 holdas alföldi gazdaságot önállóan perzentuáció mellett kezel, dohány-cukorrépa termelés, szőlőkezelés, állattenyésztés és hizlalásban, valamint a rendszeres könyvvizetésben járatos. Szerény igényűnek megfelelő önálló kezelő vagy intézői állást keres lehetőleg síkfekvésű vidéken. Szíves megkeresések a kiadóhivatalban megtudható czim alatt kéretnek. 4328

Okleveles

gépész keres alkalmazást mezőgazdaságban, ki az összes gazdasági gépekhez ért, ugyancsak a mezőgazdasági szeszyártáshoz is. Czim a kiadóhivatalban. 4333

Gazdatiszt,

30 éves, nős, izraelita, 11 évig nagyobb uradalomnál a gazdaság minden ágában szerzett gyakorlattal, 4 évig mint kezelőt működött, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4149

Jó

családból való 24 éves, román, kath. vallású gazdatiszt, hat évi gyakorlati és kitűnő bizonyítványokkal, azonnali esetleg későbbi belépésre, nő vagy nőfelnő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4305

Gyógykovács.

ki az állami ménesintézeteknél 12 évet szolgált, jelenleg mint ménesmester és tejjártás vezetője működik, jártas a bejárat és belovaglásban, képzettségének megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4382

Adai

földmives-iskolát jelesen végzett nőfelnő, hisz. vallású, gazdaságban állást keres bármikori belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 4392

Intézői

állást keres nagyobb gazdaságban 20 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában járatos egyén. Czim a kiadóhivatalban. 4405

Állást

keres egy nagyobb gazdaságban, egy jó családtól származó fiatal ember, a ki a debreczeni m. kir. földmives-iskolát jó sikerrel végezte, katonai kötelezettségének mint állást eleget tett, ellenőr, iradai vagy segédintézői minőségben óhajtatna alkalmazást nyerni. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 4408

29 éves,

román, kath. vallású, nőfelnő, gazdasági tanintézetet végzett, 9 évet előkelő uradalomban töltött, melyről kitűnő bizonyítványai vannak, mellesből belépésre állást keres. Szíves megkeresések „Erélyes gazdatiszt” czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4448

Fiatal

ember (izraelita), a ki több mint 2 év óta mintagazdaságban gyakorlalkodóként, helyét változtatni szeretné egy nagyobb gazdaságba. Fizetést jelenleg még nem igényel, csak teljes ellátást. Ajánlatok „Török” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4440

Erélyes,

megbízható, nőfelnő, földmives-iskolát végzett, 1 évi gyakorlattal, bármikori belépésre állást keres, jelenleg földmentes állásban van. Megkeresést zárt levélben kérek. Czim a kiadóhivatalban. 4445

Műkertész,

állást keres november 1-ére, ki a kertészet minden ágában járatos, virágüzemeltetésben, szőlő, rózsafa, fűszereket, konyhakert, a francia gyümölcsfák metszését, a korai hajtatást, a kertnek modern igényekhez való átalakítását tökéletesen érti, ajánlatokat kéretnek a fizezés megjelölése mellett a kiadóhivatalba. 4441

Földmives-

iskolát jó sikerrel végzett, 30 éves, család nélkül, 25 éves fiatal ember, nagyobb uradalomban majorgazdai vagy kulcsári állást keres azonnali belépésre, ki a gazdaságban és a szőlő újja alakításában teljesen járatos. Czim a kiadóhivatalban kéretnek. 4444

Gazdatiszt,

gazd. tanintézetet végzett, több évi gyakorlattal, jelenleg is földmentes állásban, 30 éves, izr. jártas a tejjártásban, hizlalás és gazd. szeszyár kezelésében, oly állást keres, hol tevékenysége által jövőjét megalapíthatná. Megkeresések „B-18” jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4364

27 éves,

géplakatos, condensációs stabilizátor, a gazdasági gépek javításában és kezelésében tökéletesen járatos, számos éven át csépeket, állást keres uradalomban, szeszyárban vagy malomban. Czim a kiadóhivatalban. 4423

ÁLLATOK.

Eladó poland china malacz.
Br. Harkányi Frigyes ur taktaharkányi gazdaságában, telivér poland china és hazai kondor sertesek kereszteséből származó, tenyésztésre alkalmas malaczok eladók. A malaczok 10 hetes korukban vendők át; darabja 15 ft. Előjegyzéseket elfogad az uradalmi központi iroda, Bpest, Andrássy-ut 4. sz., a nyáj megtekinthető Takia-Harkányban Zempléni-megyében, vasút Taktaharkány 4315

Igen szép, válogatott vörstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves 4109

növendék ökor és üsző borjakat megvetelre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER Kis-Czellli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadjatnak. 4405

Eladó

Dr. Pick Gyula ráczalmási ménesből 7 drb szamófelel vembes kanca Wohlgeborn angol telivér mén által fedezve. 4413

Mikus,

8 éves üstel, jel, angol telivér hígórnem (apja: St. Gatien, anyja: Tuba) eladó, Bauer Antalnál Ihaszi-pusztán, u. p. Pápa. 4255

Eladó úrú.

400 drb gyepen bízott úrú eladó. Bővebbet Konkoly Elemér, A. Ábrány, Borsodmegye. 4432

Háader

György üstel, jel gazdaságában 30 drb., augusztus, szeptember hónap leelllett pirostarka friss, fejős, fiatal tehén eladó. Posta Tápó-Sáp. 4431

Jegenyési

gazdaságba 1 évi yorkshir malaczok eladandók. 7 drb júliusi kan, 2 d b. januári göbe, 5 drb áprilisi, 5 drb júniusi, 5 drb júliusi göbe. A 10. sz. Frigyes főherceg O. Pensége tescheni uradalmából szerzetett be és tisztán tarított tenyésztetett. Felvilágosítással szolgál Jegenyési gazdaság, u. p. Szederes, Tolnamegye. 4447

VEGYESEK.

Nemesi birtok!!!

Eneletes kastély ósi parkkal 1800 hold szántóföld, 100 hold rét, 700 hold erdő és legelő, Dunántúl, róma vidéken, közel vasúthoz és cukorkorházhoz, gazdaság felszereléssel, te méssel eladó, ezen kívül még kisebb és nagyobb birtokok. Közlebbi felvilágosítást nyújt Österreicher Bernát Nagy-Kanisán. 4439/b

Veszek gazdasági magvakat

bármely mennyiségben a legmagasabb napi árákon. Ajánlatokat az eladó mennyiség megjelölésével nagyobb minta kíséretében kérek.

Ajánlok őszi vetésre

szösös búkkönyt (Vicia villosa), 4162 teli búkkönyt, őszi borsót, Szent János rozso, biborherét stbt. mindent a legjobb minőségben.

Mauthner Ödön

magkereskedése BUDAPESTEN.

Löhre és luczernamagot, gomborkát, vadrepcezt és minden egyéb magféléit a legmagasabb árákon értékesít és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

magigények, külföldi czégek képviselője Budapest, (gabonacsarnok.) 4423

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvények alapján összeállított:

Káté községi mező- és hegyőrök

számára. Ára portómentes küldéssel 20 krajczár.

Káté az uradalmi csöszök számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr. Összeállította: dr. BALKAY BÉLA. Mindkettő csinos zsebkönyv alakú kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

Nemesi birtok

500 magyar hold, kitűnően tagosztott, hegylánczkelet déli keleti fekvésű, azonnali eladó vagy bérbeadó. Szántóföld 435, rét 30, legelő 15, erdő 10, szőlő 5, belsőség 5 hold. Urak és gazdasági épületekkel. Idei gabonatermés 8 vagon. Bővebbet Jeszenszky Árpád tulajdonosnál Csebény, u. p. Ibafa, Baranyamegye. 4439

Fehér komondort, nagy vizsla fajt és tacsokót (daxli), mind a két fajból egy párt, keres

Baross Károly.

Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér.

Igen érdekes és olcsó regények

megrendelhetők a „Köztelek” kiadóhivatalában: Nem szabad szeretnie. Irta: Bodrogi Lajos. Ára 40 kr.

Az erdősz ur fia.

elbeszélés. Theurriet André-től. Ára 40 kr.

Bella.

Irta: Anna Vertua Gentile. Ára 40 kr.

Mi a szerelem?

Arab regény, irta: F. Marion Cawford. Ára 40 kr.

Egy csodaember kalandjai

Irta: Conan Doyle, ford. Fáy J. Béla. Ára 40 kr.

A malom története.

Irta: Sudermann. Ára 40 kr.

Gyökerez szőlőjótványok

Bajor József
Államilag segélyezett szőlőjótvány telepről Ráczalmáson. 9000. sz. rendeletben megállapított szőlővanyminőségnek megfelelő, fajtázta Ripária portálison előállított I. oszt. gyökerez szőlőjótványok ára ezrenként f. év őszén 120 ft., 1898. év tavaszán 125 ft. Csomagolás és vasútra szállítás ezrenként 1 ft. Őszi megrendelésnél az őszeg 10%-ka, tavaszi megrendelésnél pedig 25%-ka előlegkőpen beküldendő. 4186

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben.

Ára bérmentes küldéssel 1 ft 10 kr.

Szösös és teli búkköny,

őszi borsó, biborhere kiváló jutányosan kapható, HALDEK magkereskedésében, Budapest, Károly-körút 6.

Ő csász. és kir. Fensége József főherceg és Ó királyi Fensége Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg udv szállítója

Dr. Lendl Adolf,

tanár 3040 praeparatoriuma és tanszerkészítő Intézet

BUDAPEST,

II. Donáti-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések; aranyérmek, díszoklevél stb. stb. miniszteri ajánlások. 2036

Ajánlközök emlíőők és madarak

természethű, művészi és tartós kitűmésere. Kitűnyő árák.

Az állatok friss állapotban előleges preparató nélkül küldendő be.

szabadalmazott

tíz évig is eltartó kévekötelek

4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú egy próba postacsomag 200 drb-al 1 ft 60 kr 1000 drbt 7 frtét Ugyanly

portiókötelek

6 m/m vastag, 200 c/m hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 ft 60 kr. 1000 darab 15 forintért szállít utánvét mellett; ugyszintén más gazdasági kötele-műeket ajánl legjutányosabb árákon

Bellán Mátyás,

Bács-Cséb. 3033

Homokszőlő telepítése.

Irta: Rácz Sándor. Ára 1 ft 50 kr.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valód becserlek alapján 20 60 év közt időre kőspénésben. Birtokos felmondhat bármikor, pénztételt nem mondhat fel. Csekely kamattal tőke is törlesztetik. Lebonnyóltás 14 nap alatt. Konvertálás belyeg és illetékmentes.

Semmi előleges költség. Minden feltételtől díjtalan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszterter. Czim:

Ingatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körút 39. Legnagyobb Ingatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legkínáltebb földbirtokoktól ajánlva van.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** talajművelésre vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

A zalaithnai kénkovand ipar r. t.

BRASSÓI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a
Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Magyar királyi államvasutak.
Ad. 128.550. C. II. sz.

Hirdetmény.

Felső-Szilézia-osztrák-magyar közszénforgalom.

A „Vasuti és Közlekedési Közlöny” f. évi 100. számának 975. oldalán foglalt 120.424 C. II. számú hirdetmény akkép helyesbítettik, hogy a f. é. szeptember hó 1-jével életbe léptetett új kivételes díjszabások I., II. és III. füzetében beállított díjemelések csak f. é. október hó 15-ével lépnek hatályba.

Budapest, 1897. szeptember 15-én.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkek közül:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, rács-, keret- és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok; légszesz- és vízvezetési cső, sajtosó, kútsó, forraszó, furósó stb.

Öntött csövek, vízvezetési- és csatornázási csövekre, valamint mindenféle **felszerelési tárgyak** viz-, légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolatyúk, mindenféle csapok, fémárak légszeszvilágításhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, dörzsárak, csavarmetszők, furók, csigafúró, csavarmetsző, csővágó, csúsztató stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

A mesterséges borok készítésének

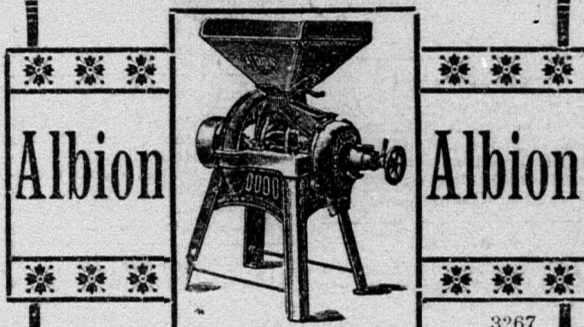
forgalomba hozatalának tilalmáról szóló **Törvény.**

Magyarító jegyzetekkel ellátta:

Dr. Lónyay Ferencz.

Ára 80 kr.

HARRISON MC. GREGOR & CO.

daráló-gépei

a legjobbak. Kapható

Graepel Hugónál,

Budapest, V., külső Váci-ut 46.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 48. szám alatt.

Szabadalmazott Schweitzer-féle malmaink a mezőgazdaság terén igen fontos újítást képeznek.

Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított malmok egyaránt alkalmasak darálásra és simaőrlésre: a gazdaságban e malokkal szükség szerint készíthető igen jó minőségű liszt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a Sangerhauseni gépgyárak által gyártatnak, míg az őrlőtárcsák a világhírű Ganz-féle kérégtömbölyből készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek megfelelőleg ezen malmok 5 különböző nagyságban hozzuk forgalomba, locomobil, motor, járgány vagy kézihajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaképesség.
3. Kiváló minőségű őrlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gazdának a legmelegebben ajánljuk.

Részletes leírással, árjegyzékkel és felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.